

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาการใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลในเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก

STUDY ON USING LPG WITH DIESEL IN A SMALL DIESEL ENGINE

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 103092
วัน,เดือน,ปี 27 สค. 2552

12100119

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิศวกรรมเกษตร คณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2551

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาานิพนธ์ปีการศึกษา 2551

ภาควิชาวิศวกรรมเกษตร

คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง การศึกษาการใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลในเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก

STUDY ON USING LPG WITH DIESEL IN A SMALL DIESEL ENGINE

ผู้จัดทำ

- 1 นายปวิวรรต บุญเมือง รหัสประจำตัว 48010253
2. นายอนุวัฒน์ หาญคำอู๋ รหัสประจำตัว 48011057
3. นายอภิชาติ สุนทรวิภาต รหัสประจำตัว 48011060

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(อ.ธีรพงศ์ ผลโพธิ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาการใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลในเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก

นายปวิวรรต บุญเมือง 48010253
นายอนุวัฒน์ หาญคำอู๋ย 48011057
นายอภิชาติ สุนทรวิภาต 48011060
อ.ธีรพงศ์ ผลโพธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

ในโครงการนี้จะศึกษาการเอาก๊าซLPGมาใช้ร่วมกับน้ำมันดีเซล ในเครื่องยนต์ดีเซล 1 สูบ 4 จังหวะรวมทั้งศึกษามลพิษ อัตราส่วนการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง และกำลังเครื่องยนต์ที่ใช้ น้ำมันดีเซล และเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซล เพื่อทำการเปรียบเทียบผลการทดสอบที่วัดได้ โดยในการทดสอบแบ่งออกเป็นสองส่วนคือทำการทดสอบด้วยน้ำมันดีเซลและทดสอบด้วยก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซล โดยทดสอบที่ความเร็วรอบระหว่าง 1400-2000 rpm แล้วเปรียบเทียบกำลังของเครื่องยนต์ แรงบิดของเครื่องยนต์ อัตราความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงและมลพิษจากการเผาไหม้ เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY ON USING LPG WITH DIESEL IN A SMALL DIESEL ENGINE

Pariwat Boonmuang 48010523

Anuwat Hankamui 48011057

Apichat Soonthornwiphat 48011060

Mr. Teerapong Pholpho Advisor

2008

Abstract

This project was to studies on using LPG with diesel in a small diesel engine. Nowadays , fuel price increased as a factor of economy and continue to be critical every day. Consequently, research and development in searching for new resource instead of fuel also finding cheaper price than current. This experimental study on using LPG with diesel in a small diesel engine. This also includes studying in air pollution and engine power for diesel oil vs LPG with diesel oil fuel. Experiment will be testing on engine with LPG and diesel fuel at 1400-2000 rpm. Compare power engine, torque, consumption fuel rate and the pollution that is born from the combustion for variable economics analysis.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาบัตรฉบับนี้คงไม่อาจเสร็จได้ด้วยดี หากไม่ได้รับความช่วยเหลือ และร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายด้วยกัน บุคคลแรกที่ต้องกล่าวถึงเพราะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จลงได้ก็คือ อาจารย์ ชีรพงศ์ ผลโพธิ์ และอาจารย์พิชิต กิตตินนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเอาใจใส่ แนะนำ และช่วยเหลือเสมอมา ซึ่งต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างมาก

และต้องขอขอบพระคุณบุคคลสำคัญที่สุดที่ทำให้ข้าพเจ้ามีวันนี้ ก็คือ บิดา มารดา อันเป็นที่เคารพรักยิ่ง ซึ่งได้เลี้ยงดูผู้เขียนมาเป็นอย่างดี พร้อมทั้งให้โอกาสในการศึกษาอย่างเต็มที่ และยังให้กำลังใจ เอาใจใส่เสมอมา ในทุก ๆ ด้านอันหาที่เปรียบมิได้ ข้าพเจ้าขอระลึกในพระคุณอันสุดประมาณ และขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ บริษัท ยันมาร์ เอส พี จำกัด เป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความช่วยเหลือเครื่องยนต์ที่ใช้ในการทำโครงการ ตลอดจนให้คำแนะนำการใช้งานและการทดสอบต่างๆเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกลที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทดสอบเครื่องยนต์

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์และเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะ พี่แอ พี่ตึก ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือและคำปรึกษาในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	II
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญตาราง	VI
สารบัญรูป	VII
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตการศึกษา	1
1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.5 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	2
บทที่ 2 ทฤษฎี	
2.1 สมบัติของน้ำมันดีเซล	3
2.2 ประเภทของก๊าซ	6
2.3 กระบวนการผลิตก๊าซ LPG	6
2.4 คุณสมบัติของก๊าซ LPG	7
2.5 ส่วนประกอบของก๊าซ LPG	8
2.6 วัฏจักรควาบ	8
2.7 วัฏจักรเครื่องยนต์สี่จังหวะจุดระเบิดด้วยการอัด	10
2.8 ระบบหล่อเย็น	11
2.9 เครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก	12
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการทดสอบ	
3.1 ไคนาโมมิเตอร์	19
3.2 ชุดคอนโทรล	20
3.3 เครื่องวัดควานค่า	20
3.4 เครื่องชั่งน้ำหนัก	21
3.5 อุปกรณ์ในการติดตั้งแก๊ส LPG เครื่องยนต์ดีเซล	21
3.6 ขั้นตอนการติดตั้ง	26
3.7 วิธีการทดลอง	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการทดลอง	
4.1 การปรับเครื่องยนต์ก่อนใช้ร่วมกับก๊าซLPG	27
4.2 วัสดุอุปกรณ์	27
4.3 ขั้นตอนการทดลอง	27
4.4 ผลการทดลอง	28
บทที่ 5 สรุปและวิจารณ์ผลการทดลอง	
5.1 สรุปผลการทดลอง	33
5.2 ข้อเสนอแนะ	34
ภาคผนวก	35
บรรณานุกรม	54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 กำหนดมาตรฐานคุณภาพของก๊าซ LPG	8
ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำเพาะของเครื่องยนต์ทดสอบ (เครื่องยนต์ยี่ห้อ ยี่ห้อ รุ่น TF 85)	18
ตารางที่ 4.1 แสดงสมรรถนะเครื่องยนต์	31
ตารางที่ 4.2 แสดงแรงบิดของเครื่องยนต์ที่รอบต่างๆเมื่อน้ำมันดีเซล และน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG	31
ตารางที่ 4.3 แสดงแรงม้าของเครื่องยนต์ที่รอบต่างๆเมื่อน้ำมันดีเซล และน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG	32
ตารางที่ 4.4 แสดงความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ที่รอบต่างๆเมื่อน้ำมันดีเซล และน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG	32
ตารางที่ 4.5 แสดง%ควันทิ้งของเครื่องยนต์ที่รอบ1800เมื่อน้ำมันดีเซล และน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG	32
ตารางที่ 6.1 DATA TEST RECECORD(1)	52
ตารางที่ 6.1 DATA TEST RECECORD(1)	53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 2.1 แสดงกราฟ P-V ของเครื่องยนต์จุกะเบิด	9
รูปที่ 2.2 แสดงแผนภาพ P-V และ T-S ของวัฏจักรควบ	9
รูปที่ 2.3 วัฏจักรทำงานของเครื่องยนต์สี่จังหวะ	11
รูปที่ 2.4 ระบบหล่อเย็นด้วยของเหลว	12
รูปที่ 2.5 ส่วนประกอบของระบบน้ำมันเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก	12
รูปที่ 2.6 ทิศทางการไหลของน้ำมันเชื้อเพลิง	13
รูปที่ 2.7 ส่วนประกอบของปั๊มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง	14
รูปที่ 2.8 การทำงานของปั๊มหัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง	14
รูปที่ 2.9 การปรับปริมาณการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง	15
รูปที่ 2.10 ส่วนประกอบของหัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง	16
รูปที่ 3.1 เครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กที่นำมาทดสอบ	18
รูปที่ 3.2 ไดนาโมมิเตอร์	19
รูปที่ 3.3 ชุดคอนโทล Eddy Current Dynamometer	20
รูปที่ 3.4 เครื่องวัดควันดำ	20
รูปที่ 3.5 เครื่องชั่งน้ำหนัก	21
รูปที่ 3.6 หม้อต้ม	22
รูปที่ 3.7 เพาเวอร์วาล์ว	22
รูปที่ 3.8 ถังบรรจุแก๊ส LPG	23
รูปที่ 3.9 ท่อก๊าซ	24
รูปที่ 3.10 มิกเซอร์	24
รูปที่ 3.11 อุปกรณ์ปรับความดันก๊าซ	25
รูปที่ 3.12 แสดงการติดตั้งชุดแก๊ส	25
รูปที่ 4.1 แสดงกราฟระหว่างแรงบิดกับความเร็รรอบ	28
รูปที่ 4.2 แสดงกราฟระหว่างแรงม้ากับความเร็รรอบ	29
รูปที่ 4.3 แสดงกราฟระหว่างอัตราความสิ้นเปลืองกับความเร็รรอบ	29
รูปที่ 4.4 แสดงกราฟค่าใช้จ่ายกับความเร็รรอบ	30
รูปที่ 4.5 แสดงกราฟอัตราควันดำ	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 6.1 โบชัวร์เครื่องยนต์ที่นำมาทดสอบ(1)	48
รูปที่ 6.2 โบชัวร์เครื่องยนต์ที่นำมาทดสอบ(2)	49
รูปที่ 6.3 โบชัวร์เครื่องยนต์ที่นำมาทดสอบ(3)	50
รูปที่ 6.4 โบชัวร์เครื่องยนต์ที่นำมาทดสอบ(4)	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังประสบปัญหาขาดแคลนพลังงาน รวมไปถึงปัญหามลพิษที่เกิดจากการเผาไหม้ของเครื่องยนต์และกำลังทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายๆด้านรวมทั้งเรื่อง การเกษตรด้วย เมื่อพลังงานลดลงความต้องการที่สูงขึ้นราคาจึงสูงตามไปด้วย ผลผลิตที่ได้จึงไม่คุ้มค่ากับการลงทุน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษา วิจัย หาพลังงานทางเลือกใหม่ เพื่อทดแทนพลังงานที่ขาดแคลนและลดค่าใช้จ่าย แก๊สเป็นพลังงานอีกทางที่สามารถนำมาทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ได้ และยังมีมลพิษต่ำเมื่อเทียบกับน้ำมัน(ราคาแก๊ส ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552 11.50 บาท/ลิตรและราคาน้ำมันดีเซล 19.39 บาท/ลิตร) [11] ในปัจจุบันผู้ผลิตรถยนต์ต่างๆ และนักวิจัยทั่วโลก ต่างกำลังวิจัยและพัฒนาเครื่องยนต์แก๊สกันอย่างแพร่หลาย ทั้งเครื่องยนต์ดีเซลและเบนซิน อย่างไรก็ตามเครื่องยนต์แก๊สยังมีความจำเป็นต้องศึกษาอย่างมาก และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้พลังงานสูงสุด

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการใช้ก๊าซLPGกับเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก
- 2) เพื่อออกแบบเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กติดตั้งก๊าซLPG

3. ขอบเขตการศึกษา

- 1) ศึกษาผลกระทบต่อสมรรถนะของเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก
- 2) ศึกษาด้านค่าใช้จ่ายในการติดตั้งและความสิ้นเปลืองของก๊าซLPGเทียบกับน้ำมันดีเซล
- 3) เพื่อเป็นทางเลือกในการใช้พลังงานในสภาวะปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับเกษตรกรที่ต้องการลดภาระค่าใช้จ่ายน้ำมัน
- 2) เป็นพื้นฐานการพัฒนาเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กกับพลังงานอื่นๆ
- 3) เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการศึกษาและพัฒนาต่อไป

5. ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาใช้หลักและทฤษฎีของเครื่องยนต์สันดาปภายใน (Internal Combustion Engine) [1, 2] ตามหลักการวัฏจักรดีเซล (Diesel Cycle) [3, 4] ซึ่งรวมถึงการวัดกำลังของเครื่องยนต์ (Power of Engine) [7, 8] อัตราสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง (Fuel Consumption) มลพิษจากการเผาไหม้ (Emission of Combustion) [9, 10] ประสิทธิภาพเครื่องยนต์ (Engine Efficiency) [7, 8]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ทฤษฎี

2.1 สมบัติของน้ำมันดีเซล [7]

2.1.1 ซีเทนัมเบอร์

ซีเทนัมเบอร์ (Cetane number) คือการวัดคุณภาพของการจุดระเบิด โดยการชี้บอกเป็นตัวเลข ซีเทนัมเบอร์มีอิทธิพลต่อความสะดวกในการสตาร์ทและการสันดาปในเครื่องยนต์ เครื่องยนต์ดีเซล หมุนเร็วในปัจจุบันต้องการค่าซีเทนประมาณ 50 ค่าซีเทน ค่าซีเทนคือจำนวนเปอร์เซ็นต์ของซีเทน โดยปริมาตรในสารผสมของซีเทน ($C_{16}H_{34}$) กับ อัลฟามาธิลแนพทาลิน ($C_{11}H_{20}$) ซึ่งมีคุณสมบัติคุณสมบัติ การจุดระเบิดเหมือนกับน้ำมันที่นำมาตรวจสอบทั้งซีเทนและอัลฟามาธิลแนพทาลิน ต่างก็เป็น ไฮโดรคาร์บอนที่ผลิตมาจากน้ำมันดิบ โดยทางเคมี ซีเทนมีคุณสมบัติจุดระเบิดดีมากแต่อัลฟามาธิล แนพทาลินมีคุณสมบัติจุดระเบิดที่ไม่ดี สเตกจะแบ่งได้จาก 0-100 อัลฟามาธิลแนพทาลิน บริสุทธิ์จะมี ค่าซีเทนเป็น 100 ค่าซีเทน 48 หมายถึงน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณสมบัติจุดระเบิดเท่ากับสารผสมที่ ประกอบด้วยซีเทน 48% กับอัลฟามาธิลแนพทาลิน 52% ค่าซีเทนของน้ำมันตัวอย่างหาได้โดยทดลองใช้ กับเครื่องยนต์พิเศษสูตรเดียวกับที่สร้างสำหรับทดลอง โดยเฉพาะซึ่งเปลี่ยนอัตราส่วนได้ตามต้องการ วิธีการทดลองขึ้นอยู่กับหลังที่วาระยะเวลาล่าช้าในการจุดระเบิดเครื่องยนต์เครื่องหนึ่งที่มีความเร็ว จำนวนหนึ่ง จะลดน้อยลงเมื่อเพิ่มอัตราส่วนการอัดมากขึ้น ระยะเวลาล่าช้านี้วัดได้จาก จากขณะที่ลิ้น เร่งน้ำมันเชื้อเพลิงยกขึ้นจากเบาะลิ้น จนกระทั่งการลุกไหม้ของน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แสดงค่ากำลังดัน ภายในกระบอกสูบที่วัดได้สูงขึ้นระยะเวลาล่าช้าในการจุดระเบิดที่ถือเป็นมาตรฐานในการทดลอง ระยะ เท่ากับ 13 องศาของมุมที่เหวี่ยงหมุนไป น้ำมันเชื้อเพลิงที่ทดลองถูกเผาไหม้ในเครื่องยนต์และ อัตราส่วนความอัดของกระบอกสูบถูกเพิ่มให้สูงขึ้น จนได้ระยะเวลาล่าช้าเท่ากับองศา ซึ่งจะวัดได้จาก เครื่องมือพิเศษชนิดหนึ่ง แล้ววัดอัตราส่วนการอัดไว้ต่อไป เดินเครื่องยนต์อีกสองครั้ง โดยใช้เชื้อเพลิง ที่เป็นสารผสมของซีเทนกับอัลฟามาธิลแนพทาลินที่มีส่วนต่างกันสองอย่าง อย่างหนึ่งมีค่าซีเทนสูง กว่าค่าซีเทนที่คาดคะเนของน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำมาทดลองประมาณ 5% และอีกอย่างหนึ่งที่มีค่าซีเท นต่ำกว่าที่คาดคะเนของน้ำมันเชื้อเพลิงนั้นประมาณ 5% ขึ้นต่อไปให้หาอัตราส่วนความอัดสำหรับ คำนวณหาค่าซีเทนของน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำมาทดลองได้ โดยเปรียบเทียบเกณฑ์ตามผลส่วนหาผลเฉลี่ย จากอัตราส่วนความอัดที่หาไว้ได้ น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีคุณสมบัติจุดระเบิดดี ย่อมต้องการอัตราส่วน ความอัดที่ต่ำสำหรับความล่าช้าในการจุดระเบิด 13 องศา และมีค่าซีเทนสูงส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงที่มี คุณสมบัติจุดระเบิดแล้วก็ต้องอัตราส่วนความสูงสำหรับความล่าช้าในการติดไฟ 13 องศา และมีค่า ซีเทนต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2 คัดซีเทิน

เนื่องจากการหาค่าซีเทิน โดยการทดลองด้วยเครื่องมือพิเศษสิ้นเปลืองเวลา และค่าใช้จ่าย จึงมีการพัฒนาวิธีการที่ใช้ประมาณค่าซีเทิน จากคุณสมบัติของน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ซึ่งโรงกลั่นใช้ในการควบคุมคุณภาพของน้ำมันวิธีการหนึ่ง ใช้กันอย่างแพร่หลายคือสูตรของ การคำนวณค่าซีเทิน ซึ่งสูตรนี้ใช้ในการประมาณค่าซีเทินของน้ำมันใสจากความหนาแน่นและจุดกลางของการเค็ลแต่เนื่องจากสูตรซับซ้อน เพื่อให้ง่ายขึ้น จึงมีการพัฒนาโมโนกราฟ ขึ้นสำหรับการหาค่าซีเทินนั้นสามารถที่จะประมาณค่าได้ด้วยความแม่นยำยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

1. เชื้อเพลิงที่เติมสารเพิ่มค่าซีเทิน
2. สารไฮโดรคาร์บอนบริสุทธิ์, เชื้อเพลิงสังเคราะห์จากพวกอัลทิลเลท, Tar Sands, Shale Oil หรือ Coal tar
3. น้ำมันดิบ, น้ำมันเตา หรือน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีจุดเค็ลสุดท้ายต่ำกว่า 260° C

เนื่องจากการวัดค่าซีเทินต้องใช้เครื่องยนต์ดีเซลพิเศษ โดยเฉพาะเปรียบเทียบในการจุดระเบิดกับเชื้อเพลิงมาตรฐาน แต่วิธีนี้ต้องลงทุนมาก ปัจจุบันจึงใช้วิธีประมาณค่าซีเทิน ซึ่งคำนวณได้จากการวัดค่าความถ่วงจำเพาะ เอพีไอ และอุณหภูมิการกลั่นที่ 50% หรือใช้ดูจากแผน โมโนกราฟ

2.1.3 ความหนืด

ความหนืด (viscosity) หรือความข้นใสเป็นค่าแสดงค่าแรงต้านทานการไหลของของเหลวที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์น้ำมันปิโตรเลียมที่ฉีดให้เป็นฝอยละออง ขณะเดียวกันก็ต้องใช้หล่อลื่นเชื้อเพลิงแรงดันสูงด้วย ในกรณีที่น้ำมันเชื้อเพลิงมีความข้นต่ำเกินไปก็จะเป็นอันตรายต่อปั๊มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำงาน จะเกิดการเสียดสีระหว่างลูกสูบปั๊มกับกระบอกปั๊มจึงจำเป็นต้องเอาความหนืดของน้ำมันเข้าไปใช้เป็นฟิล์มกันเอาไว้เพื่อลดการเสียดสี ดังนั้นน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีความหนืดต่ำเกินไป จะทำให้ลูกสูบปั๊มและกระบอกปั๊มสึกเร็ว น้ำมันเชื้อเพลิงจะรั่วผ่านข้างๆ ลูกสูบปั๊มความหนืดของน้ำมันเชื้อเพลิงมีอิทธิพลต่อรูปร่างของละอองน้ำมันที่ฉีดออกจากหัวฉีดเช่นกัน หากความหนืดสูงจะทำให้การฉีดเป็นฝอยไม่ดี ละอองน้ำมันมีขนาดใหญ่ น้ำมันจะพุ่งไปไกล นอกจากนี้ น้ำมันจะพุ่งเป็นสายแทนที่จะเป็นละอองเล็กๆ ผลก็คือการรวมตัวกับอากาศไม่ดี ทำให้การสันดาปไม่สมบูรณ์ส่งผลให้กำลังเครื่องยนต์และประสิทธิภาพตกในที่สุด และยังเป็นเครื่องยนต์ขนาดเล็กแล้ว น้ำมันจะพุ่งไปกระทบกระบอกสูบ ชะล้างฟิล์มน้ำมันหล่อลื่นลงสู่ก้นอ่างทำให้เครื่องยนต์สึกหรอมาก และน้ำมันเครื่องสกปรกเร็ว น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีความหนืดต่ำไปจะทำให้ น้ำมันเชื้อเพลิงที่พุ่งออกมา เป็นฝอยละเอียดมากขึ้นจึงไม่พุ่งไปไกลเท่าที่ควร การสันดาปจะไม่ดีนักกำลังเครื่องยนต์และประสิทธิภาพตกเช่นกัน

2.1.4 ความถ่วงจำเพาะ

ความถ่วงจำเพาะ (Specific gravity) ของน้ำมันคือ มวลของน้ำมันในหนึ่งหน่วยปริมาตรต่อมวลของน้ำบริสุทธิ์ในปริมาตรเท่ากัน การกำหนดวิธีวัดความถ่วงจำเพาะของของเหลวตามความมุ่งหมายของสถาบันการปิโตรเลียมของสหรัฐอเมริกา (American Petroleum Institute, API) ได้กำหนดการวัดความถ่วงจำเพาะเอพีไอของน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นความหนักของน้ำมัน คุณสมบัติในการกลั่น และค่าความร้อนที่มีในเชื้อเพลิงนั้น และยังเป็นกรบอกให้ทราบถึงเกรดน้ำมันเชื้อเพลิงโดยประมาณ อย่างไรก็ตามน้ำมันเชื้อเพลิงหนักจะให้ค่าความร้อนที่ยุติต่อแกลลอนสูง แต่ก็อาจทำให้มีควันมาก และมีกลิ่นเหม็นของไอเสีย เนื่องจากการสันดาปไม่หมด

ดังนั้นน้ำมันที่มีความหนาแน่นสูงจะมีค่าความถ่วงจำเพาะเอพีไอต่ำ และอาจมีค่าติดลบได้ ขณะที่น้ำมันส่วนใหญ่มีความหนาแน่นต่ำกว่าน้ำจะมีค่าความถ่วงจำเพาะเอพีไอสูง

ความถ่วงจำเพาะเอพีไอ เป็นค่าที่วิเคราะห์ได้สะดวกโดยใช้เครื่องมือไฮโดรมิเตอร์ชนิดพิเศษที่คล้ายกับเทอร์โมมิเตอร์จุ่มลงในของเหลวและอ่านสเกลที่ก้านที่ระดับของเหลวเป็นค่าความถ่วงจำเพาะเอพีไอ

2.1.5 จุดวาบไฟและจุดติดไฟ

จุดวาบไฟ (Flash point and Fire point) หมายถึง จุดที่น้ำมันมีอุณหภูมิต่ำที่สุดที่เกิดไอระเหยขึ้น และเมื่อนำเปลวไฟเข้าใกล้จะเกิดการลุกไหม้ขึ้นเป็นเปลวไฟ ซึ่งน้ำมันที่มีจุดวาบไฟต่ำจะเป็นอันตรายต่อการเก็บรักษาเนื่องจากติดไฟง่าย น้ำมันดีเซลโดยทั่วไปจะมีจุดวาบไฟประมาณ 650 °C และจุดติดไฟหมายถึงจุดที่น้ำมันมีอุณหภูมิต่ำสุดที่เกิดไอระเหยขึ้นและเมื่อนำเปลวไฟเข้าใกล้จะติดไฟขึ้นอย่างต่อเนื่องนานอย่างน้อย 5 วินาที น้ำมันดีเซลปกติ จะมีอุณหภูมิจุดติดไฟประมาณ 70 – 85 °C

2.1.6 จุดแข็งตัว

จุดแข็งตัว (Cloud Point) หมายถึง อุณหภูมิสูงสุดที่ขี้ผึ้ง (Wax) แยกตัวออกมาเป็นของแข็งของแข็งที่เป็นไขหรือขี้ผึ้งนี้จะไปอุดทางเดินในระบบน้ำมันเชื้อเพลิง

2.1.7 จุดไหลเท

จุดไหลเท (Pour Point) หมายถึง จุดที่น้ำมันแข็งตัวหรือหยุดไหล มีความสำคัญมากในขณะสตาร์ทเครื่องยนต์ที่มีอุณหภูมิต่ำๆ น้ำมันจะไหลจากถังเก็บไปยังเครื่องยนต์ ยากทำให้สตาร์ทเครื่องยนต์ไม่ติด โดยทั่วไปจุดไหลเทจะต่ำกว่าจุดแข็งตัวประมาณ 5-10 °C

2.1.8 ความล่าช้าในการจุดระเบิด

ความล่าช้าในการจุดระเบิด (Ignition Delay) เกิดขึ้นได้ 2 กรณี คือ

- ทางฟิสิกส์หรือกายภาพ เช่น อัตราส่วนผสมระหว่างอากาศต่อน้ำมัน ชนิดของห้องเผาไหม้ ความดันของน้ำมันที่หัวฉีด คุณสมบัติของน้ำมันเชื้อเพลิง และการตั้งเวลาการฉีด (Timing)
- ทางเคมีเกิดจากอุณหภูมิและความดันขณะน้ำมันเพลิงเกิด การรวมตัวกับออกซิเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.9 ปริมาณกำมะถัน

ปริมาณกำมะถัน (Sulfur) เมื่อน้ำมันเชื้อเพลิงเกิดการเผาไหม้ ออกไซด์จากการเผาไหม้กำมะถันที่มีอยู่ในเชื้อเพลิง จะไปรวมกับความชื้นในอากาศ ทำให้เกิดกรดกำมะถัน (Sulfuric Acid) กรดนี้จะกัดกร่อนชิ้นส่วนต่างๆ ของเครื่องยนต์ให้สึกหรอ และเมื่อรวมตัวกับน้ำมันหล่อลื่น จะทำให้น้ำมันหล่อลื่นเสื่อมคุณภาพเกิดยางเหนียวๆ (Gum) จับตามกระบอกสูบและชิ้นส่วนต่างๆ ในห้องเผาไหม้ของเครื่องยนต์ตามมาตรฐานจะกำหนดกำมะถันในน้ำมันดีเซลไม่ควรเกิน 0.25 เปอร์เซ็นต์

2.2 ประเภทของก๊าซ

ก๊าซที่นำมาเป็นเชื้อเพลิงมีหลายชนิดและมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป บางชนิดมีส่วนประกอบคล้ายคลึงกันแต่มีชื่อเรียกแตกต่างกัน[8]

1. ก๊าซชีวมวล (Bio mass) เป็นก๊าซเชื้อเพลิงที่ได้จากการผลิตโดยใช้ถ่านหินเป็นวัตถุดิบ
2. ก๊าซชีวภาพ (Bio gas) คือก๊าซที่เกิดจากการหมัก และการย่อยสลายของสารอินทรีย์ เช่น มูลสัตว์ประเภทต่างๆ ตลอดจนวัตถุเหลือใช้ทางการเกษตร
3. ก๊าซธรรมชาติ (Natural gas) เป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนชนิดหนึ่ง โดยที่ธาตุคาร์บอนกับไฮโดรเจนจับตัวกันเป็นโมเลกุลเช่นเดียวกับน้ำมันแต่มีสถานะในรูปของแก๊ส
4. ก๊าซน้ำมัน (Oil gas) เป็นก๊าซเชื้อเพลิงที่ได้จากการผลิต โดยใช้ น้ำมันหรือก๊าซจากการเผาโดยมีอากาศและไอน้ำเป็นตัวสำคัญในการผลิต
5. ก๊าซที่ได้จากการกลั่นน้ำมันดิบ หรือเรียกย่อๆว่า ก๊าซLPG (liquefied petroleum gas) หรือ ก๊าซหุงต้ม

ปัจจุบันนี้เชื้อเพลิงก๊าซได้เข้ามามีบทบาททดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงมากขึ้น อันเนื่องมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องควบคุมก๊าซ จึงทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกและปลอดภัยมากขึ้น โดยเฉพาะก๊าซที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งประกอบไปด้วยก๊าซ โพรเพน และก๊าซบิวเทน ก๊าซหุงต้มที่ใช้ในปัจจุบันเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันดิบหรือที่เรียกว่าก๊าซปิโตรเลียมเหลว อันเป็นส่วนประกอบของก๊าซโพรเพนและก๊าซบิวเทนในอัตราส่วน 30:70 ก๊าซทั้งสองชนิดดังกล่าวนี้ สามารถนำมาแยกเป็นก๊าซหุงต้มได้ โดยนำก๊าซธรรมชาติมาแยกก๊าซในโรงแยก ก๊าซคำว่าLPGเป็นศัพท์ทางการที่ใช้ในการเรียกก๊าซปิโตรเลียมเหลว แต่ที่เรารู้จักกันทั่วไปคือก๊าซหุงต้ม ก๊าซชนิดนี้จะมีสถานะเป็นไอแต่ถ้าอยู่ภายใต้ความดันสูงก๊าซจะมีลักษณะเป็นของเหลว

2.3 กระบวนการผลิตก๊าซ LPG

ก๊าซLPGมี2ชนิด คือ ชนิดก๊าซบ่อน้ำมัน ที่ได้จากการแยกและกลั่นก๊าซธรรมชาติกับชนิดก๊าซโรงกลั่นน้ำมัน ที่ได้จากการแยกก๊าซ ซึ่งเป็นผลพลอยได้ ที่เกิดจากการกลั่นน้ำมันดิบ [7] เนื่องจากก๊าซLPGมีสภาพเป็นก๊าซที่อุณหภูมิสูงและความดันปกติ จึงต้องทำให้เป็นของเหลวอยู่เสมอ โดยการอัดความดันหรือแช่แข็ง และต้องขนส่งด้วยเรือที่ทำงานเพื่อบรรจุก๊าซ LPG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 คุณสมบัติของก๊าซ LPG

2.4.1 สี ก๊าซLPGจะไม่มีสีเมื่อก๊าซเกิดการรั่วจากถังเราจึงไม่สามารถเห็นก๊าซที่รั่วออกมาจากถังได้ นอกจากก๊าซจะรั่วออกมามาก เราจึงจะเห็นเป็นละอองขาว ซึ่งละอองขาวนี้ก็คือไอน้ำที่มีอยู่ในอากาศ ทำการกลั่นตัวเมื่อได้รับความเย็นจัด จากการระเหยตัวของก๊าซ

2.4.2 ความเป็นพิษ ก๊าซชนิดนี้จะไม่เป็นพิษ เมื่อนำไปเผาอย่างสมบูรณ์ จะไม่ทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์หรือก๊าซพิษเนื่องจากก๊าซนี้มีน้ำหนักมากกว่าอากาศ ดังนั้นเมื่อรั่วรัวภายในห้องแคบแล้ว มันจะเข้าไปแทนที่อากาศ ทำให้ออกซิเจนบริเวณนั้นไม่พอ ผู้ที่สูดดมก๊าซเข้าไปอาจจะมีอาการวิงเวียนและเป็นลมได้

2.4.3 กลิ่น เป็นก๊าซไม่มีกลิ่น เนื่องจากก๊าซไม่มีกลิ่นจึงจำเป็นต้องใส่กลิ่นลงไปเพื่อเป็นการเตือนเมื่อก๊าซรั่ว สารที่เติมส่วนมากจะใช้ เอทิลเมอร์แคปแทน (C_2H_5SH)

2.4.4 น้ำหนัก เป็นก๊าซที่เบากว่าน้ำและหนักกว่าอากาศ เมื่อก๊าซอยู่ในสถานะที่เป็นของเหลว ก๊าซจะมีน้ำหนักครึ่งหนึ่งของน้ำ ดังนั้นก๊าซจะลอยอยู่เหนือน้ำ หากก๊าซรั่วลงใต้ผิวน้ำ ท่อน้ำ หรือแม่น้ำ มันอาจลอยไปติดไฟ ณ จุดที่ห่างออกไป แล้วลุกลามมายังจุดที่ก๊าซรั่วได้อย่างรวดเร็ว เมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นไอ ไอก๊าซจะหนักเกือบ 2 เท่าของอากาศ ดังนั้น เมื่อก๊าซรั่ว ก๊าซจะเคลื่อนตัวไหลไปรวมตัวในที่ที่ต่ำกว่า

2.4.5 จุดเดือด จุดเดือดของก๊าซจะต่ำ มีจุดเดือดประมาณ 0 องศาเซลเซียส แต่อุณหภูมิในบ้านเราเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส ดังนั้น เมื่อก๊าซถูกปล่อยออกจากภาชนะบรรจุก็อาจจะเดือดโดยมีการเปลี่ยนสถานะจากของเหลวไปเป็นไอน้ำที่ ทำให้จำเป็นต้องควบคุมความร้อนบริเวณข้างเคียง ซึ่งจะทำให้บริเวณข้างเคียงมีน้ำแข็งมาเกาะจนทำให้ท่อตันได้

2.4.6 ความดัน ก๊าซ LPG มีความดันต่ำจึงทำให้ก๊าซรั่วได้ง่าย ดังนั้น อุปกรณ์ที่ใช้กับก๊าซต้องออกแบบให้แข็งแรง ทนต่อความดันสูง ดังนั้นการใช้ภาชนะ เช่นถังบรรจุก๊าซที่ไม่ได้มาตรฐานอาจเกิดอุบัติเหตุร้ายแรงขึ้นได้

2.4.7 อัตราการขยายตัว ก๊าซ LPG มีอัตราการขยายตัวสูง ดังนั้น การเติมก๊าซลงในภาชนะไม่ควรเติมให้เต็ม ต้องมีช่องว่างในการขยายตัวด้วย เมื่อก๊าซได้รับความร้อน อัตราการขยายตัวของก๊าซที่สถานะของเหลวกลายเป็นก๊าซที่สถานะไอ คือ ก๊าซเหลว 1 หน่วยปริมาณจะเปลี่ยนเป็นไอก๊าซได้ประมาณ 250 หน่วยปริมาณ ดังนั้น เมื่อก๊าซเหลวรั่วจะมีอันตรายมากกว่าไอก๊าซรั่ว

2.4.8 ส่วนผสมของก๊าซกับอากาศที่ติดไฟได้ อัตราส่วนของก๊าซกับอากาศที่ติดไฟได้คือประมาณ 1.5-9 ส่วนในส่วนผสม 100 ส่วน จะเห็นได้ว่าหากมีอากาศน้อยกว่าหรือมากกว่าสัดส่วนดังกล่าวก๊าซจะไม่ติดไฟ

2.4.9 ค่าออกเทนนิมเบอร์ ก๊าซ LPG มีค่าออกเทนนิมเบอร์ของโพรเพน 111.4 ไอโซบิวเทน เท่ากับ 102.4 และนอร์มอลบิวเทนเท่ากับ 94 ซึ่งสูงกว่าน้ำมันเบนซินทั่วไปประมาณ 10-20 ฉะนั้น ก๊าซLPGจึงเหมาะกับการใช้งานเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์มาก

ไม่ว่าการณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.10 คุณสมบัติทางปฏิกิริยาเคมี เนื่องจากก๊าซLPG มีคุณสมบัติละลายสารจำพวกยางธรรมชาติได้ ฉะนั้นจึงควรใช้สารที่มีความทนทานต่อก๊าซLPG

2.5 ส่วนประกอบของก๊าซLPG

ถ้าทราบอุณหภูมิและความดัน ก็จะสามารถบอกส่วนประกอบของก๊าซLPG ได้อย่างคร่าวๆ หนึ่ง เพื่อให้ส่วนประกอบของก๊าซLPGเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มาตรฐานอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น ได้กำหนดค่ามาตรฐานไว้ดังตารางที่2.1

ตารางที่ 2.1 กำหนดมาตรฐานคุณภาพของก๊าซ LPG

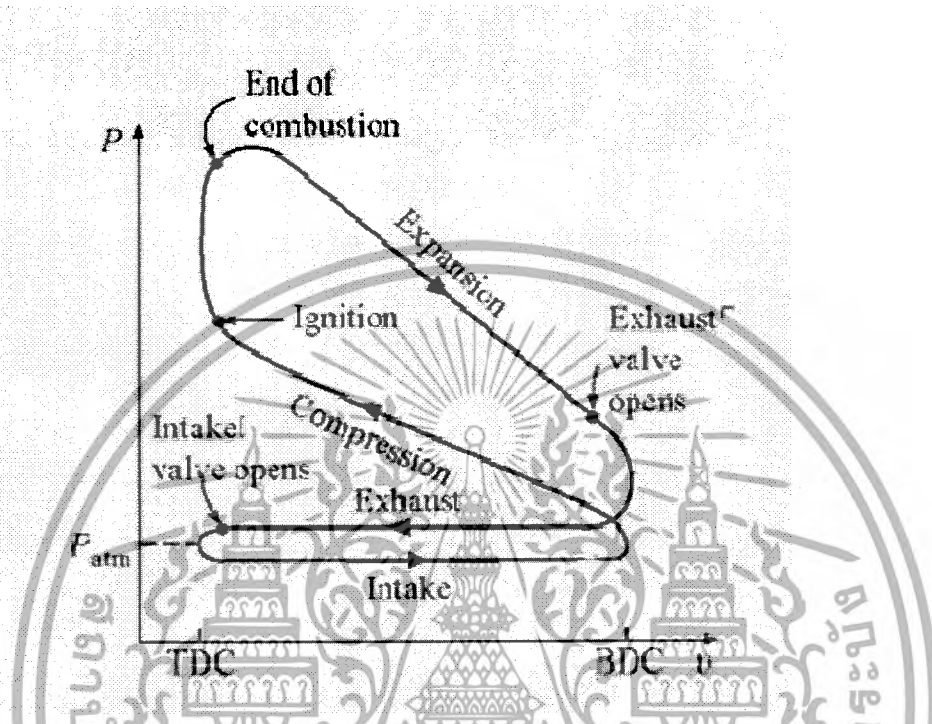
ประเภท	ลักษณะส่วนประกอบ	การใช้งานส่วนใหญ่
เบอร์1	โพรเพนเป็นองค์ประกอบหลัก	เชื้อเพลิงในอุตสาหกรรม
เบอร์2	โพรเพนและโพรพิลีนเป็นองค์ประกอบหลัก	เชื้อเพลิงในอุตสาหกรรม
เบอร์3	ปริมาณของโพรเพนและโพรพิลีนมีมากกว่าของบิวเทนและบิวทิลีน	เชื้อเพลิงในครัวเรือน เชื้อเพลิงในสำนักงาน
เบอร์4	ปริมาณของโพรเพนและโพรพิลีนมีมากกว่าของบิวเทนและบิวทิลีนมาก	เชื้อเพลิงใช้กับรถยนต์
เบอร์5	บิวเทนและบิวทิลีนเป็นองค์ประกอบหลัก	เชื้อเพลิงในอุตสาหกรรม เชื้อเพลิงใช้กับรถยนต์
เบอร์6	บิวเทนเป็นองค์ประกอบหลัก	เชื้อเพลิงในอุตสาหกรรม เชื้อเพลิงใช้กับรถยนต์

หากส่วนประกอบของก๊าซ LPG มีเพียงตัวเดียว ความดันไอของก๊าซ LPG ในภาชนะ จะไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะมามีปริมาณของของเหลวในถังมากน้อยเท่าไรก็ตาม แต่โดยทั่วไปเนื่องจากก๊าซ LPG เป็นสารผสม การระเหยจะเริ่มจากสารที่ระเหยง่าย ดังนั้นความดันไอของก๊าซLPGที่เหลือจะค่อยๆลดลง อย่างไรก็ตามในกรณีที่ของเหลวถูกทำให้กลายเป็นก๊าซดังเช่นในรถยนต์ องค์ประกอบของเหลวที่เหลือในภาชนะจะไม่เปลี่ยนแปลง

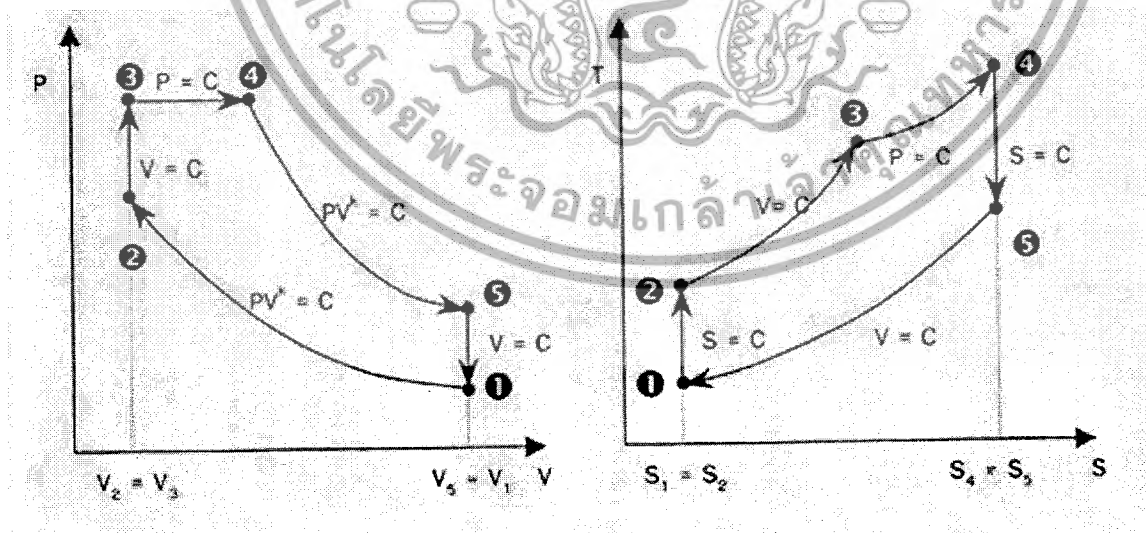
2.6 วัฏจักรควบ (DUAL CYCLE)

เครื่องยนต์ดีเซลในปัจจุบัน ทำงานแตกต่างกับเครื่องยนต์ดีเซลยุคก่อน และมีความใกล้เคียงกับวัฏจักรควบนี้ [1]โดยฉีดเชื้อเพลิงล่วงหน้ามากขึ้น ประมาณ 20° ก่อนศูนย์ตายบน เชื้อเพลิงส่วนแรกจะลุกไหม้ช่วงปลายของจังหวะอัด และส่วนที่เหลือถูกเผาไหม้ในช่วงศูนย์ตายบน ใกล้เคียงกับการเผาไหม้ในช่วงปริมาตรคงที่ของเครื่องยนต์แก๊สโซลีน(ดังรูป 2.1) ช่วงความดันสูงสุดอยู่ถัดศูนย์ตายบนมาสมควร เนื่องจากการเผาไหม้ของเครื่องยนต์กินเวลานานกว่า เชื้อเพลิงส่วนหลังยังคงถูกฉีดออกมา ขณะลูกสูบอยู่ที่ศูนย์ตายบนวัฏจักร จึงเป็นการผสมผสานกันระหว่างวัฏจักรดีเซลและวัฏจักรออกโทเรเรียลวัฏจักรอากาศมาตรฐานสำหรับการวิเคราะห์เครื่องยนต์ดีเซลสมัยใหม่นี้ว่า วัฏจักรไม่วัฏจักรใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควบ (Dual Cycle) หรือ วัฏจักรจำกัดความดัน (Limited Pressure Cycle) (ดังรูป 2.2) วัฏจักรผสมจะมีประสิทธิภาพทางความร้อนต่ำกว่าวัฏจักรออตโต แต่สูงกว่าวัฏจักรดีเซลและยังประหยัดเชื้อเพลิงได้มากกว่าวัฏจักรดีเซล วัฏจักรผสมประกอบด้วย 5 กระบวนการ (ดังรูป 2.2)

รูปที่ 2.1 แสดงกราฟ P-V ของเครื่องยนต์จุดระเบิดระเบิดด้วยการอัด 4 จังหวะ ยุคใหม่

รูปที่ 2.2 แสดงแผนภาพ P-V และ T-S ของวัฏจักรควบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 วัฏจักรเครื่องยนต์สี่จังหวะจุดระเบิดด้วยการอัด (เครื่องยนต์ดีเซล)[1, 3]

1. **จังหวะแรก:** จังหวะดูด เช่นเดียวกับเครื่องยนต์จุดระเบิดด้วยประกายไฟยกเว้นตรงที่เป็น การดูดแต่อากาศเท่านั้น ไม่มีการผสมเชื้อเพลิง

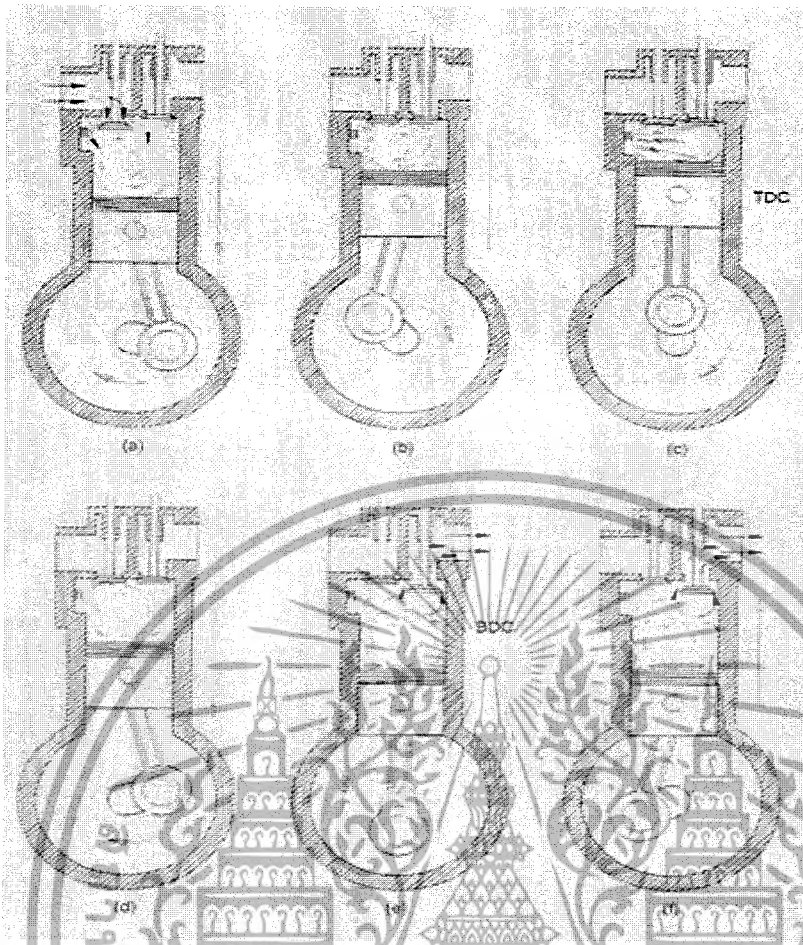
2. **จังหวะที่สอง :** จังหวะอัดเช่นเดียวกับเครื่องยนต์จุดระเบิดด้วยประกายไฟ แต่เป็นการอัดที่ ความดัน และอุณหภูมิสูงกว่า ในช่วงสุดท้ายของจังหวะนี้ เชื้อเพลิงจะถูกฉีดเป็นฝอยตรงเข้าห้องเผา ไหม้ และผสมกับอากาศร้อนจัด เชื้อเพลิงจะถูกฉีดเป็นฝอย ตรงเข้าห้องเผาไหม้ และผสมกับความ ร้อนจัดเชื้อเพลิงจะระเหยอย่างรวดเร็วและลุกไหม้ขึ้นเองเป็นการเริ่มต้นการเผาไหม้

3. **การเผาไหม้ การเผาไหม้ของไอดี :** (ส่วนผสมระหว่างเชื้อเพลิงและอากาศ) เป็นการเผาไหม้ ในห้องเผาไหม้ปริมาตรค่อนข้างคงที่ และสิ้นสุดเมื่อลูกสูบผ่านศูนย์ตายบนไปเล็กน้อย การเผาไหม้ เปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของกาซให้กลายเป็นไอเสีย พร้อมกับเพิ่มอุณหภูมิของการให้สูงขึ้นมากทำ ให้ความดันของกาซในห้องเผาไหม้สูงมากตามไปด้วย

4. **จังหวะที่สาม :** จังหวะกำลัง หรือจังหวะขยายตัว (Power Stroke หรือ Expansion Stroke) ขณะที่ลิ้นทุกตัวปิด กาซความดันสูงในห้องเผาไหม้ จะดันลูกสูบเคลื่อนที่ลงจากศูนย์ตายล่าง เป็น จังหวะที่เครื่องยนต์ให้กำลังและงาน การขยายตัวของห้องเผาไหม้ ทำให้ความดันและอุณหภูมิลดลง

5. **การระบายไอเสีย :** ช่วงท้ายของจังหวะกำลังลิ้นไอเสียจะเปิดเพื่อระบายไอ เสีย ความดัน และอุณหภูมิของไอเสียในระบบสูบ ยังสูงมากอยู่เมื่อเทียบกับบรรยากาศภายนอกสูบ ทำให้ไอเสียส่วนใหญ่ถูกคายออกจากระบบสูบตั้งแต่ลูกสูบยังไม่ถึงศูนย์ตายล่าง เป็น ไอเสียที่ยังมี ปริมาณแอนธราพิอยู่สูงทำให้ประสิทธิภาพของวัฏจักรลดลงการเปิดลิ้นไอเสียก่อนลูกสูบถึงศูนย์ล่าง ทำให้งานที่เครื่องยนต์ลดน้อยลง แต่เป็นความจำเป็น เพราะการระบายไอเสียออกต้องใช้เวลา

6. **จังหวะที่สี่ :** จังหวะคายไอเสีย (Eshhaust Stroke) ขณะที่ลูกสูบเคลื่อนที่ถึงศูนย์ตายล่าง ใน ระบบสูบยังเต็มไปด้วยไอเสียความดันต่ำ ใกล้เคียงกับความดันบรรยากาศลูกสูบเคลื่อนตัวขึ้นจาก ศูนย์ตายล่างในขณะที่ลิ้นไอเสียยังเปิดอยู่ ไอเสียจะถูกไล่ออกจากระบบสูบ จนเหลือตกค้างเพียง ปริมาตรอัด (clearance volume) เมื่อลูกสูบจากระบบสูบ จนเหลือตกค้างเพียงปริมาตรอัด (clearance volume) เมื่อลูกสูบถึงศูนย์ตายบน ก่อนลูกสูบจะถึงศูนย์ตายบนลิ้นไอดีจะเริ่มเปิด และเปิด สุดที่หลังศูนย์ตายบน เป็นการเริ่มต้นจังหวะแรกของวัฏจักรต่อไป ส่วนลิ้นไอเสียจะเริ่มปิดก่อนศูนย์ ตายบน และปิดสนิทหลังศูนย์ตายบนเล็กน้อย ช่วงก่อนและหลังศูนย์ตายบนเล็กน้อยในช่วงสุดท้าย ของจังหวะคายไอเสีย และช่วงเริ่มต้นของจังหวะดูด จึงเป็นช่วงที่ลิ้น ไอดีและไอเสียเปิดอยู่ด้วยกัน เรา เรียกช่วงนี้ว่า มุมลิ้นซ้อนเหลื่อม (valve overlap)(ดังรูปที่2.3)

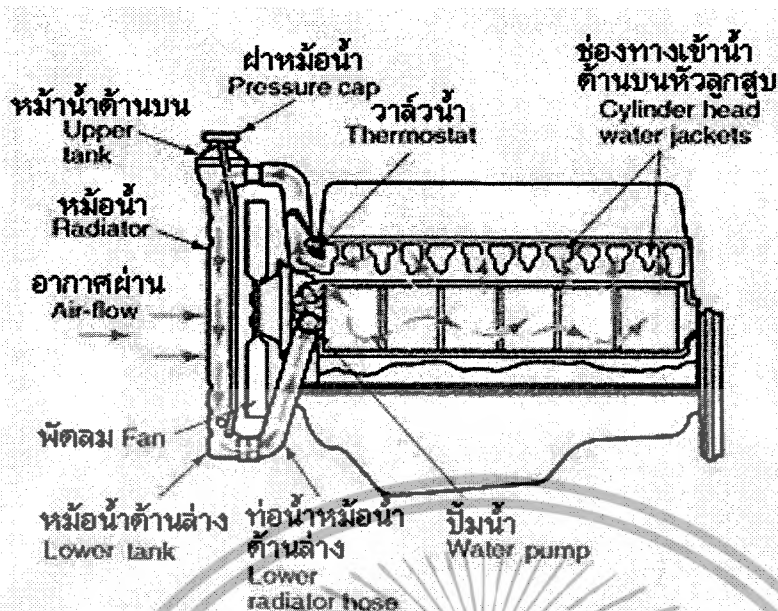
รูปที่ 2.3 วัฏจักรทำงานของเครื่องยนต์สี่จังหวะ

2.8 ระบบหล่อเย็น

ระบบหล่อเย็น(Cooling system) ทำหน้าที่ 2 ประการคือ ป้องกันไม่ให้เครื่องยนต์ร้อนเกินไป และควบคุมอุณหภูมิของเครื่องยนต์ไว้ที่ระดับซึ่งเหมาะสมที่สุด ระบบหล่อเย็นที่นิยมนำมาใช้กันมี 2 ระบบคือ

2.8.1 ระบบหล่อเย็นด้วยอากาศ จะใช้อากาศไหลผ่านโดยรอบเครื่องยนต์ในการระบายความร้อนชิ้นส่วนที่สำคัญของระบบคือ พัดลม

2.8.2 ระบบหล่อเย็นด้วยของเหลว จะใช้ของเหลว (น้ำหรือน้ำผสมน้ำยา) ไหลโดยรอบเครื่องยนต์เพื่อระบายความร้อน[6] ระบบนี้ประกอบไปด้วยชิ้นส่วนที่สำคัญคือ หม้อน้ำ ปั๊มน้ำ พัดลม และเทอร์โมสแตต (ดังรูปที่ 2.4)

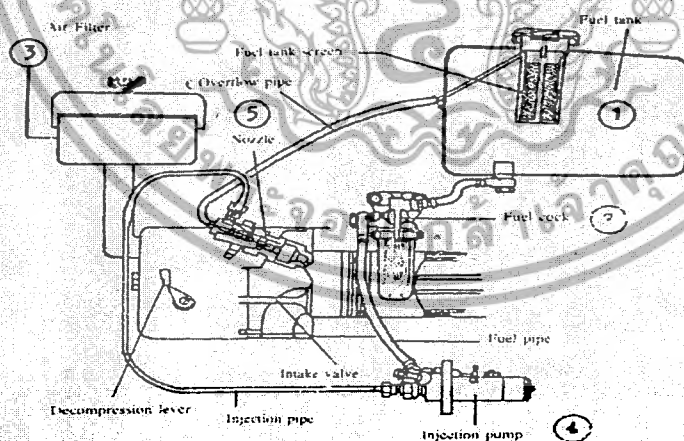

รูปที่ 2.4 ระบบหล่อเย็นด้วยของเหลว

2.9 เครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก (Small Diesel Engine)

2.9.1 ระบบน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก (Small Diesel Engine Fuel System)

ระบบน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กทำหน้าที่จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับเครื่องยนต์เพื่อให้เกิดการเผาไหม้ ถ่ายทอดกำลังงานและนำไปใช้งานในที่สุด[4] ระบบน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กประกอบด้วยส่วนต่างๆดังรูปที่ 2.5

รูปที่ 2.5 ส่วนประกอบของระบบน้ำมันเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็ก

จากรูป 2.5 แสดงส่วนต่างๆของระบบน้ำมันเชื้อเพลิงดังนี้

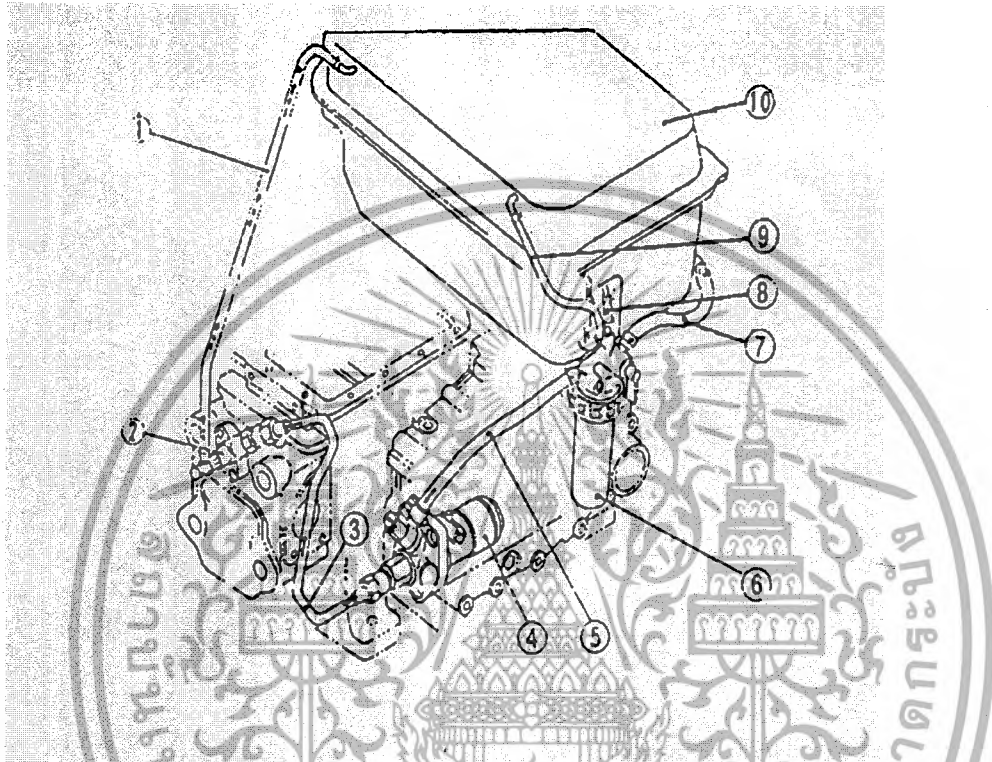
1. ถังน้ำมันเชื้อเพลิง

2. ท่อทาง ก๊อค์และไส้กรอง

ขอสงวนลิขสิทธิ์ในเอกสารนี้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ไส้กรองอากาศ
4. ปั๊มหัวฉีด
5. หัวฉีด

2.9.2 ทิศทางการไหลของน้ำมันเชื้อเพลิง (Fuel Flow)

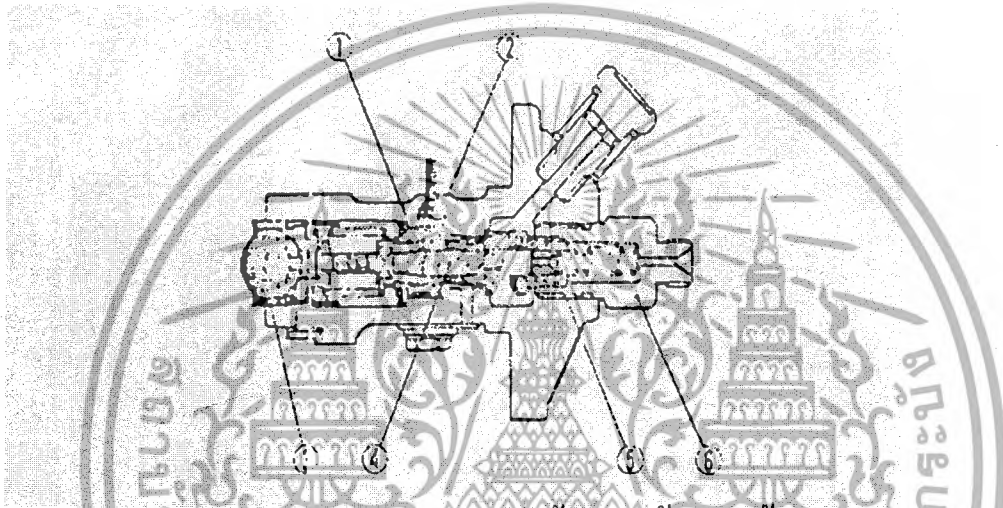
รูปที่ 2.6 ทิศทางการไหลของน้ำมันเชื้อเพลิง

จากรูปที่ 2.6 ระบบเชื้อเพลิงน้ำมันดีเซลของเครื่องยนต์ขนาดเล็ก เริ่มต้นจากถังน้ำมันเชื้อเพลิง หมายเลข 10 ไหลผ่านกรองน้ำมันเชื้อเพลิงหมายเลข 6 เข้าไปยังปั๊มน้ำมันเชื้อเพลิงหมายเลข 4 ปั๊มน้ำมันเชื้อเพลิงก็จะอัดน้ำมันแรงดันสูง แบ่งปริมาณน้ำมันมากหรือน้อยไปยังหัวฉีดหมายเลข 2 และน้ำมันที่เหลือจากการฉีดก็จะไหลไปตามท่อหมายเลข 1 ไหลกลับถัง ก่อนที่น้ำมันเชื้อเพลิงจะเข้าไปยังปั๊มต้องผ่านกรองก่อนเพื่อเอาสิ่งสกปรกที่ติดมากับน้ำมัน เช่น น้ำ ผง หรือฝุ่นละออง เป็นต้น[4] แรงดันน้ำมันจากปั๊มจะ ไปยกหัวฉีดและฉีดเข้าไปยังห้องเผาไหม้ ให้มีความดันประมาณ 120 ถึง 125 บาร์ น้ำมันส่วนที่เหลือจากการฉีดจะไหลกลับถังและไหลกลับถังโดยผ่านท่อน้ำมันกลับถัง

2.9.3 ปั๊มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง (Fuel injection Pump)

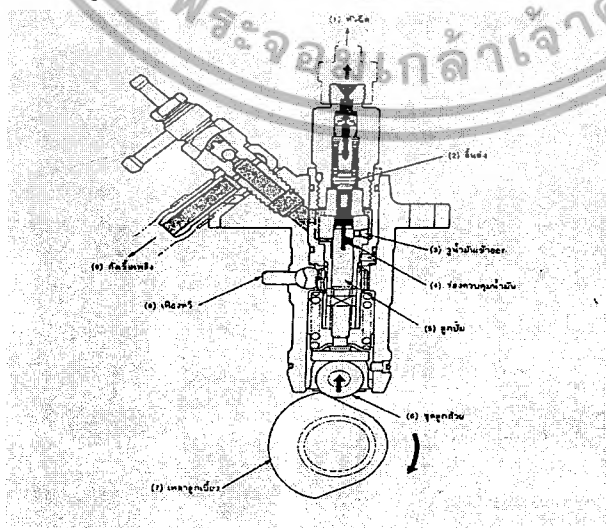
จากรูปที่ 2.7 มีส่วนประกอบของปั๊มหัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงดังนี้

1. ลิ้นดูด
2. สปริงลูกสูบ
3. ลูกกลิ้ง
4. ลิ้นระบาย
5. นมหนู
6. หัวฉีด

รูปที่ 2.7 ส่วนประกอบของปั๊มฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง

จากรูปที่ 2.8 เครื่องยนต์ดีเซลใช้ปั๊มแบบปั๊มบีบอัดขนาดเล็ก [4] เมื่อเพลาลูกเบี้ยวหมุนลูกเบี้ยวก็จะไปเตะชุดลูกถ้วยซึ่งจะไปดันให้ปั๊มเลื่อนขึ้นลูกปั๊มก็จะไปดันให้น้ำมันไหลผ่านลิ้นส่ง ไปยังหัวฉีดปั๊มฉีดไปยังน้ำมันเชื้อเพลิงมีท่อต่อไปยังหัวฉีด เพื่อจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่เหมาะสมกับภาระงานผ่านหัวฉีดเข้าสู่ห้องเผาไหม้ดังรูปที่ 2.8

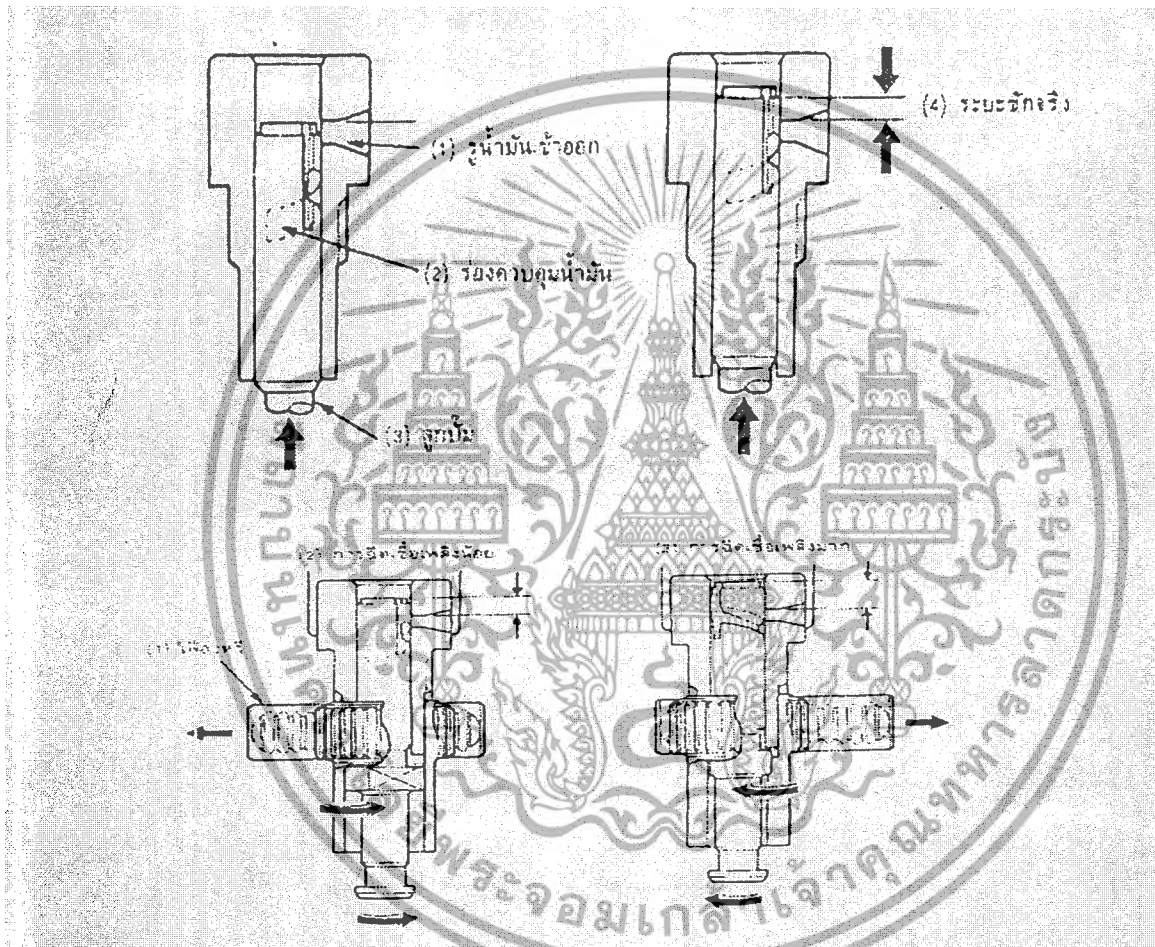
รูปที่ 2.8 การทำงานของปั๊มหัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงแบบปั๊มบีบอัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกปั๊มมีการเคลื่อนที่ 2 ลักษณะคือ

1. การเคลื่อนขึ้นลง (Up and Down)
2. การบิดตัว (Rotate)

การเคลื่อนขึ้นลง เป็นการประจุน้ำมันเข้ากระบอกปั๊มและทำให้น้ำมันมีแรงดันสูง ระยะที่น้ำมันเข้าออก ถูกปิดจนกระทั่งเปิด เรียกว่าระยะชักจริง หรือระยะที่มีการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง (Effective Stroke) การปรับปริมาณการฉีดเชื้อเพลิงแสดงดังรูปที่ 2.9

รูปที่ 2.9 การปรับปริมาณการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง

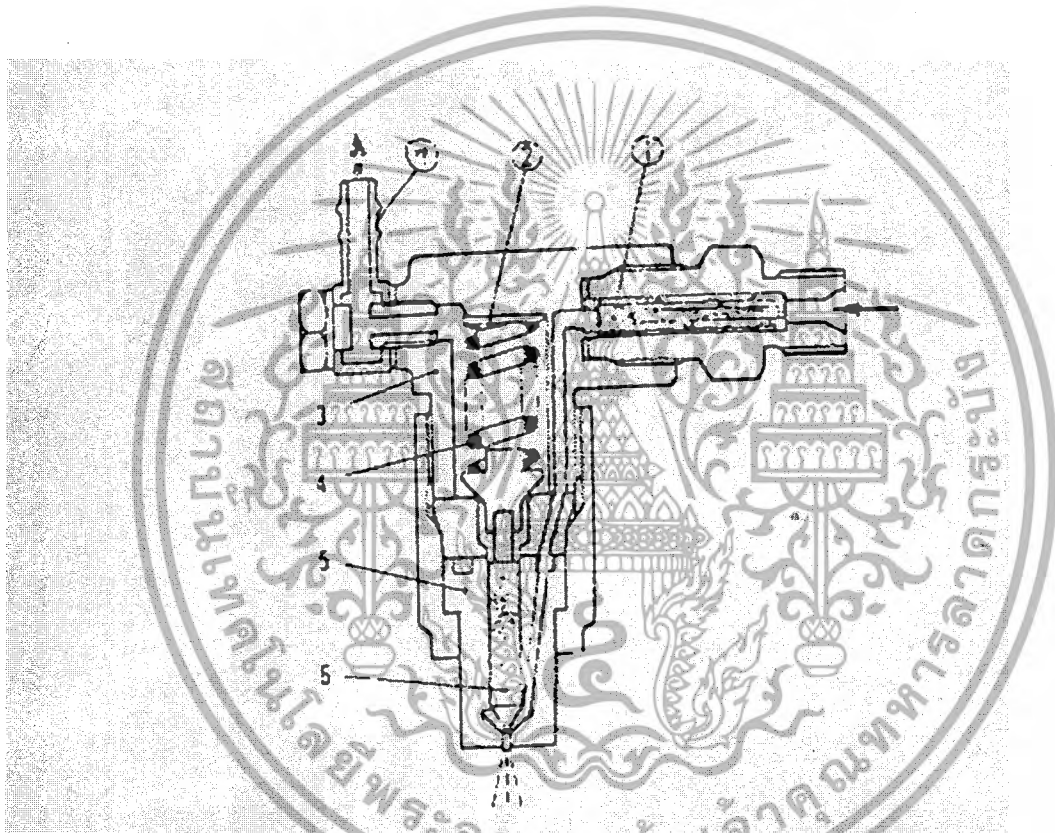
2.9.4 หัวฉีด (Nozzle)

หัวฉีดน้ำมัน [4] เป็นลิ้นหรืออุปกรณ์ที่ใช้สำหรับกระจาย (Atomizing or Cracking) น้ำมันเชื้อเพลิงให้แตกออกเป็นฝอยเล็กๆ และฉีดเข้าไปในกระบอกสูบเครื่องยนต์ เมื่อน้ำมันเชื้อเพลิงจากปั๊มเข้ามายังกระบอกเข็มหัวฉีด โดยผ่านตัวกรองน้ำมัน ซึ่งเป็นตัวที่ทำให้น้ำมันไหลเข้าได้อย่างสม่ำเสมอ เมื่อน้ำมันที่อยู่ในกระบอกหัวฉีดแรงดันเกินกว่า 120 ถึง 125 บาร์ แรงดันของน้ำมันเชื้อเพลิง ก็จะทำให้เข็มหัวฉีดถูกยกขึ้น โดยชนะแรงดันของสปริงน้ำมันก็จะฉีดออกจากปลายหัวฉีด และน้ำมัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เชื้อเพลิงบางส่วนก็จะไปหล่อลื่นระหว่างเข็มหัวฉีดและกระบอกเข็มหัวฉีดและไหลกลับถัง โดยผ่านท่อน้ำมันไหลกลับถัง ส่วนประกอบของหัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงมีดังนี้(ดังรูปที่ 2.10)

1. ลินดุด
2. สปริงลูกสูบ
3. ลูกกลิ้ง
4. ลินระบาย
5. นมหนู
6. หัวฉีด

รูปที่ 2.10 ส่วนประกอบของหัวฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง

การเผาไหม้ที่ในหนึ่งวัฏจักรของเครื่องยนต์ดีเซล[4, 6] เป็นช่วงเวลาที่ยาวนานเพื่อการเผาไหม้อย่างสมบูรณ์ หัวฉีดจึงมีหน้าที่ดังนี้

การเป็นฝอยละออง(Atomization) การเป็นฝอยละอองที่เล็กกว่าของน้ำมันเชื้อเพลิง จะทำให้น้ำมันเชื้อเพลิงระเหยเป็นไอและเผาไหม้ได้ดีกว่า ขนาดของละอองน้ำมันถูกกำหนดโดยปัจจัยต่างๆ เช่น แรงดันการฉีดน้ำมัน เส้นผ่านศูนย์กลางหัวฉีดและรูปร่าง อุณหภูมิภายในห้องเผาไหม้ และคุณสมบัติของน้ำมันเชื้อเพลิง

การแทรกซึมของละอองน้ำมัน(Spray Penetration) ถ้าละอองน้ำมันอยู่นิ่งเฉยจะขัดขวางการเผาไหม้อย่างสมบูรณ์ของมันเอง เนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิงจะถูกเผาไหม้อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อ มีอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวนำกหอมสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

อยู่รอบๆ เท่านั้น ดังนั้นละอองน้ำมันจะต้องมีความดันเพียงพอที่จะเคลื่อนแทรกเข้าไปในอากาศที่อัดตัวได้ จนกระทั่งเผาไหม้เสร็จสมบูรณ์ ความสามารถนี้เรียกว่า การแทรกซึมของละอองน้ำมันซึ่งจะถูกกำหนดโดยความหนืดของน้ำมันเชื้อเพลิง แรงดันการฉีด เป็นต้น ละอองน้ำมันที่มีขนาดใหญ่กว่าสามารถที่จะไปได้ไกลกว่า อย่างไรก็ตามถ้ามีขนาดใหญ่เกินไป มันจะไปชนผนังห้องเผาไหม้และกลายเป็นของเหลวขัดขวางการเผาไหม้อย่างสมบูรณ์

การกระจายของละอองน้ำมัน (Spray Distribution) เป็นกุญแจสำคัญที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางความร้อนให้ได้สูงสุด ด้วยการใช้อากาศภายในห้องเผาไหม้ ระบบการเผาไหม้ในเครื่องยนต์เบนซินมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งนี้มากเนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิงถูกผสมกับอากาศอย่างทั่วถึงเมื่อเข้าไปในห้องเผาไหม้ แต่ในเครื่องยนต์ดีเซลมักใช้อากาศแต่ในบริเวณใกล้เคียงกับหัวฉีดเท่านั้น เป็นผลทำให้การเผาไหม้ไม่สมบูรณ์เกิดขึ้นในบริเวณนี้ ในขณะที่อากาศที่ตั้งอยู่ในห้องเผาไหม้ถูกขับออกเป็นไอเสียโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้นการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง จึงจำเป็นต้องทำให้ละอองน้ำมันกระจายไปในห้องเผาไหม้อย่างทั่วถึง

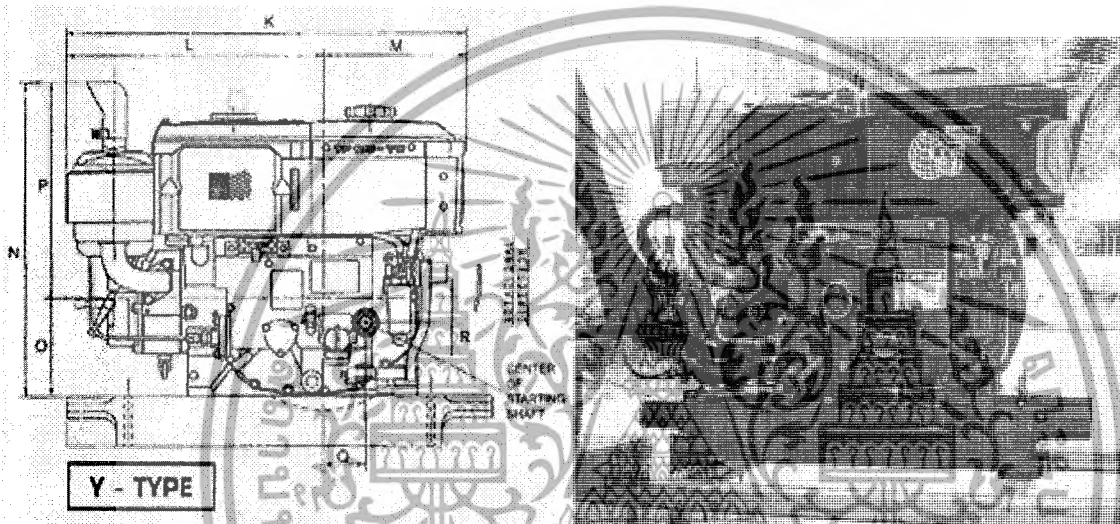
103092

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการทดสอบ

เครื่องยนต์ที่นำมาทดสอบ ถูกนำมาจากโรงงานผู้ผลิตโดยตรง และไม่มีการปรับแต่งใดๆ ทั้งสิ้น โดยนำมาติดตั้งกับชุดทดสอบและทำการทดสอบดีเซล 100% จากนั้นนำแก๊ส LPG ผสมกับ น้ำมันดีเซลแล้วเปรียบเทียบอัตราสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงที่ความเร็วรอบต่างๆ โดยใช้ไดนาโมมิเตอร์ เครื่องยนต์นี้เป็นเครื่องยนต์ Yanmar รุ่น TF-85 มีข้อมูลจำเพาะดังตารางที่ 3.1 และมีลักษณะเครื่องยนต์ ดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 เครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กที่นำมาทดสอบ

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำเพาะของเครื่องยนต์ทดสอบ (เครื่องยนต์ยันมาร์ รุ่น TF 85)

ชนิด	ดีเซล 4 จังหวะ ระบายความร้อนด้วยน้ำ
ระบบเผาไหม้	มีห้องเผาไหม้ช่วย
จำนวนสูบ	1 สูบ
ความโตกระบอกสูบ×ช่วงชัก	85x87 มม.
ความจุ	0.493 ลิตร
กำลังม้าต่อเนื่อง	7.5/2200 แรงม้า/รอบต่อนาที
กำลังม้าสูงสุด	8.5/2200 แรงม้า/รอบต่อนาที
แรงบิดสูงสุด	3.10/1600 กิโลกรัมเมตร/รอบต่อนาที
อัตราส่วนการอัด	22.4
ระยะเวลาการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง	13 องศา ก่อนถึง ศูนย์ตายบน

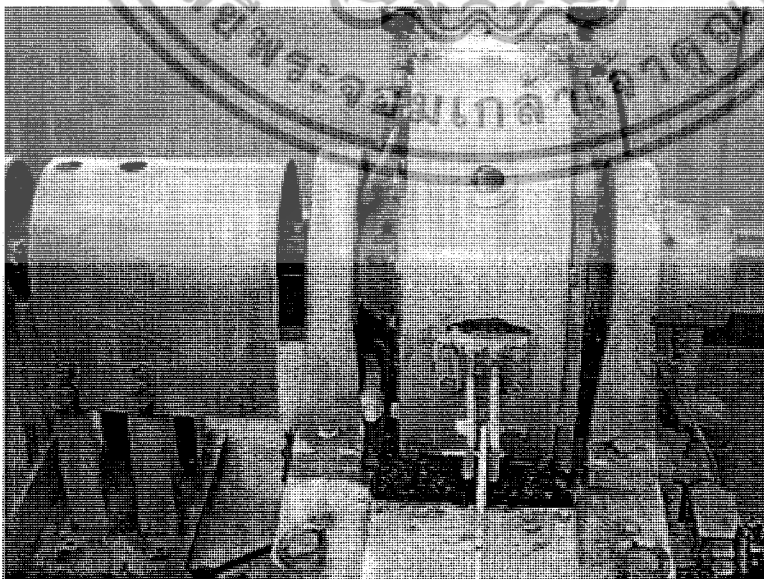
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ไคนาโมมิเตอร์ (DYNAMOMETERS)

ไคนาโมมิเตอร์ [3]คือ อุปกรณ์วัดแรงบิดและกำลังของเครื่องยนต์ ที่โหลดและความเร็วรอบต่างๆ โดยใช้หลังสร้างโหลดด้านกับพลังงานที่เครื่องยนต์ให้ โดยพลังงานนี้จะถูกเปลี่ยนเป็นพลังงานความร้อนในที่สุด

ไคนาโมมิเตอร์แบบที่ทำงานง่ายที่สุดคือแบบที่ใช้แรงเสียดทานเชิงกลในการเบรคการหมุนของเพลาช้อเหวียง (Prony brake) แต่ไม่มีความแม่นยำมากเพียงพอสำหรับเครื่องยุคนี้ไคนาโมมิเตอร์ของเหลว (ดังรูป3.2) หรือ ไคนาโมมิเตอร์ไฮดรอลิก จะดูดซับพลังงานเครื่องยนต์ จะดูดซับพลังงานจากเครื่องยนต์ โดยให้ของเหลว เช่น น้ำหรือน้ำมันไหลผ่านช่องแคบ หรือไม้ก้ำอ้ายแรงเสียดทานของการหมุนใบพัดในของเหลว จึงสามารถรับพลังงานค่าสูงได้ เหมาะสำหรับเครื่องยนต์ขนาดใหญ่ ไคนาโมมิเตอร์กระแสเหนี่ยวนำ (Eddy current dynamometer) ใช้พลังงานของเครื่องยนต์ที่ต้องการวัด หมุนจานกลมในสนามแม่เหล็กที่ควบคุมความเข้มได้ งานที่หมุนทำหน้าที่ตัวนำไฟฟ้า ที่เคลื่อนที่ตัดเส้นแรงแม่เหล็ก ทำให้มีกระแสไฟฟ้าไหลวนในงาน โดยไม่มีการต่อกับวงจรภายนอกและถูกแปลงสภาพเป็นพลังงานความร้อนในที่สุด

ไคนาโมมิเตอร์ที่ถูกจัดว่าดีที่สุดในแบบหนึ่ง คือไคนาโมมิเตอร์ไฟฟ้า (Electric dynamometer) ซึ่งดูดซับพลังงานจากเครื่องยนต์ ด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (generator) นอกจากสามารถวัดค่าพลังงานได้อย่างแม่นยำแล้ว ยังสามารถปรับโหลดได้ง่าย โดยปรับค่าความต้านทานในวงจรไฟฟ้า ที่ต่อกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ไคนาโมมิเตอร์ไฟฟ้าส่วนใหญ่สามารถทำงานในทางตรงกันข้ามได้ โดยให้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าทำหน้าที่เป็นมอเตอร์ ขับเคลื่อนเครื่องยนต์โดยไม่มีการจุดระเบิด ช่วยให้เราวัดแรงเสียดทานเชิงกลและแรงเสียดทานจากการดูดและคายก๊าซของเครื่องยนต์ซึ่งคำนวณได้จากขณะที่เครื่องยนต์ทำงานปกติได้ยากมาก

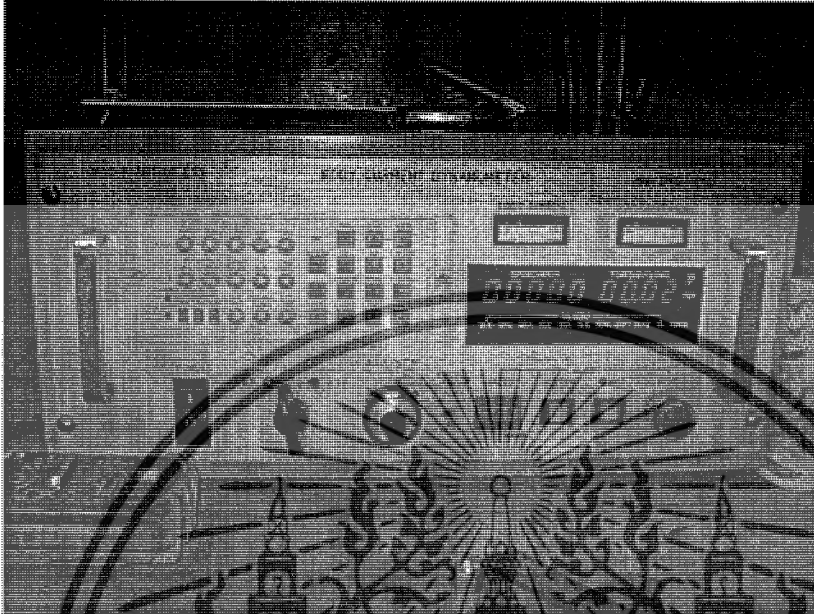

รูปที่ 3.2 ไคนาโมมิเตอร์แบบ Water Brake Eddy current dynamometer.

เอกสารนี้เป็นเอกสารทงสวนวเสสำหรับกรเชงงานเพอกรศกษาเทานน เมอนุญาดเทเนาไปใช้ประยอชนดานการค้
ไม่วากรณใด ๆ ทั้งลัน อิกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื่อหาและตองอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกคร้งที่มีกรนำไปใช้

3.2 ชุดคอนโทรล (Control Unit)

สำหรับควบคุมโหลดหรือภาระงานที่ให้กับเครื่อง โดยการปรับที่ตัวต้านทานปรับค่าได้ซึ่งจะปรับกระแสไฟฟ้าที่จ่ายให้กับไดนาโมดังรูปที่ 3.3 ชุดคอนโทรล Eddy Current Dynamometer

รูปที่ 3.3 ชุดคอนโทรล Eddy Current Dynamometer

3.3 เครื่องวัดควันดำ (Smoke Meter)

ใช้สำหรับวัดปริมาณควันดำที่เกิดขึ้นขณะทำการทดสอบเครื่องยนต์ โดยดูดไอเสียขนาดทำการวัดผ่านกระดาษกรอง จากนั้นนำกระดาษกรองเข้าเครื่องวัดความเข้มไอเสีย หน่วยที่วัดได้เป็นเปอร์เซ็นต์ดังรูปที่ 3.4 เครื่องวัดควันดำยี่ห้อ BOSCH Germany

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับรูปที่ 3.4 เครื่องวัดควันดำเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 เครื่องชั่งน้ำหนัก (Electronic Weight)

ใช้ในการวัดปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ไปในช่วงเวลาการทดสอบยี่ห้อ ISHIDA, Japan ดังรูปที่ 3.5

รูปที่ 3.5 เครื่องชั่งน้ำหนัก

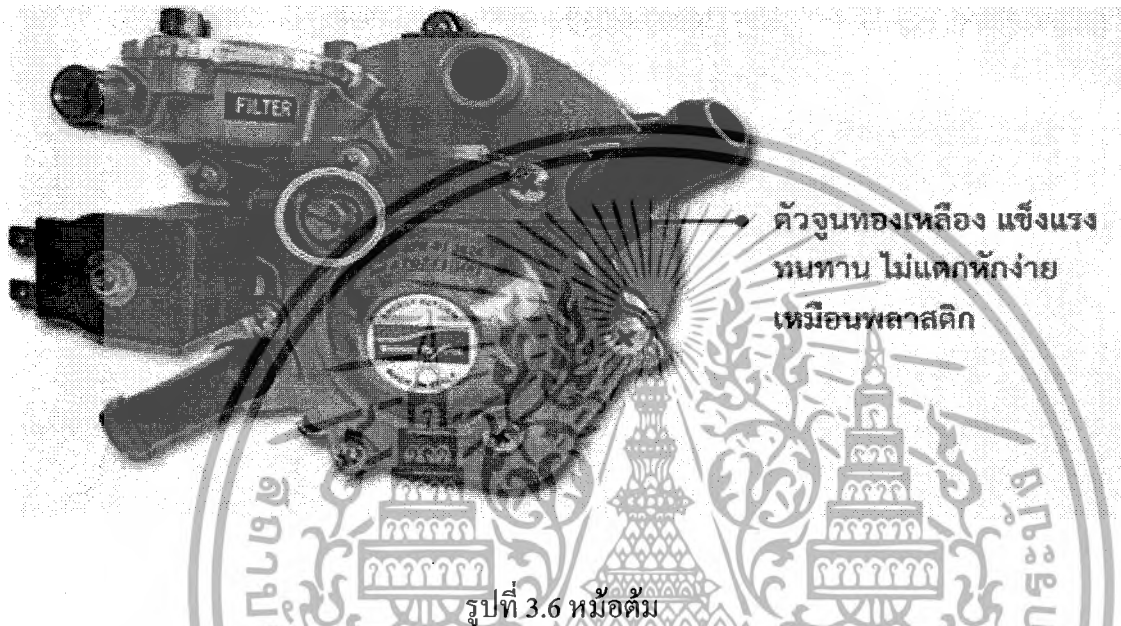
3.5 อุปกรณ์ในการติดตั้งแก๊ส LPG เครื่องยนต์ดีเซล [4, 5]

ระบบที่ใช้งานนี้เป็นระบบควบคุมแบบธรรมดาหรือการจ่ายแก๊สแบบคงตัว มีหลักการทำงานคือ แก๊ส LPG ที่มีความดันสูงจากถังบรรจุน้ำมันมาซึ่งอุปกรณ์ลดความดันก่อนที่จะทำการลดความดันอีกครั้งโดยมีหม้อต้มเป็นตัวลดความดันและจะใช้แรงดูดจากเครื่องยนต์ จ่ายแก๊ส LPG ไปผสมกับอากาศที่บริเวณท่อร่วมไอดี โดยมีอุปกรณ์ผสมก๊าซกับอากาศ (Gas Mixer) และผ่านเข้าสู่อังหาเผาไหม้ปริมาณการจ่ายแก๊ส LPG นั้นจะขึ้นอยู่กับการปรับตั้งสกรูปรับก๊าซ ขณะเดียวกันระบบจ่ายน้ำมันดีเซลเข้าสู่อังหาเผาไหม้เพื่อเป็นตัวจุดระเบิดนำการเผาไหม้ก่อนการเผาไหม้แก๊ส LPG จะระเบิดตามมาจากผลการทดลองนั้นอัตราส่วนการใช้งานแก๊ส LPG เปรียบเทียบกับน้ำมันดีเซลนั้น จะเท่ากับ 50:50 ซึ่งจะสามารถค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการใช้ น้ำมันดีเซลแบบเต็มๆ และที่สำคัญยังจะช่วยทำให้ลดปริมาณควันดำลงด้วยเนื่องจากเผาไหม้ได้สะอาดและหมดจดขึ้นสำหรับโครงการนี้ อุปกรณ์ที่ใช้ติดตั้งประกอบด้วยอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.1 หม้อต้ม (Reducer)

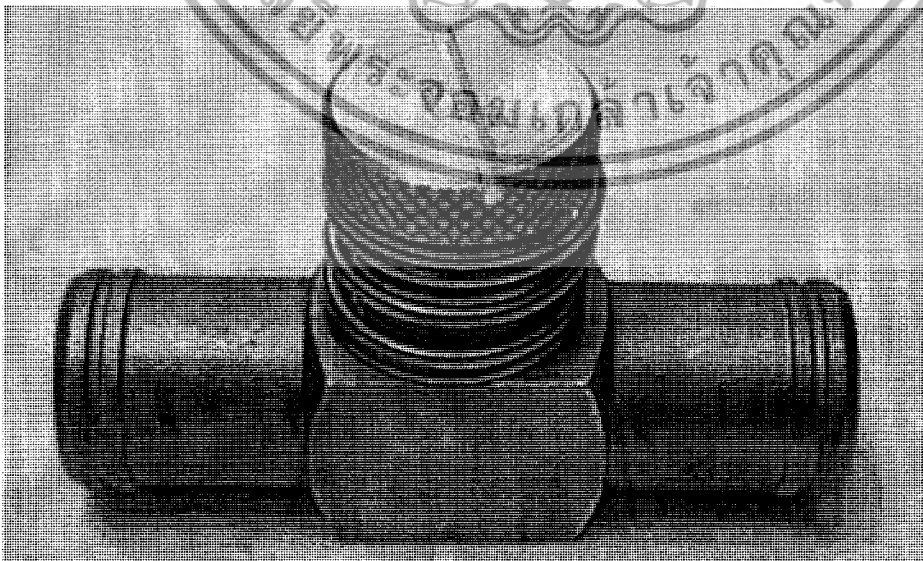
เป็นอุปกรณ์เปลี่ยนสถานะของก๊าซจากของเหลวเป็นก๊าซเข้าสู่ระบบเครื่องยนต์ เนื่องจากก๊าซ LPG นั้นมีแรงดันสูง จึงต้องปรับให้มีปริมาณ และความดันที่เหมาะสมก่อนที่จะถูกดูดเข้าเครื่องยนต์มีลักษณะดังรูปที่ 3.6 หม้อต้มยี่ห้อ Tomaseto Italy

รูปที่ 3.6 หม้อต้ม

3.5.2 เพาเวอร์วาล์ว (มิเทียมปรับแก๊ส)

อุปกรณ์นี้ติดตั้งระหว่างหม้อต้มและมิกเซอร์เพื่อช่วยปรับปริมาณแก๊สในการส่งแก๊สจากหม้อต้มไปยังมิกเซอร์ทำให้การทำงานของเครื่องยนต์เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดีขึ้นและสามารถที่จะความปรับละเอียดได้ดังรูปที่ 3.7 เพาเวอร์วาล์วยี่ห้อ SHAP Korea

รูปที่ 3.7 เพาเวอร์วาล์ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.3 ถังบรรจุแก๊ส LPG

คือถังที่ใช้จัดเก็บก๊าซที่มีแรงดันสูงจะทำจากเหล็กแผ่นหนาราวๆ 2.5 - 2.8 มิลลิเมตร ส่วนหัวถังและก้นถัง จะถูกปั้นขึ้นรูปจากเหล็กที่ผ่านกระบวนการตัดเข้ารูปให้เป็นวงกลม จากนั้นจะนำเข้าเครื่องปั๊มเพื่อให้ได้ทรงออกมาตามแบบของแม่พิมพ์ จึงนำส่วนหัวและก้นมาประกอบเป็นตัวถังตัดขอบ และรีดขอบถึงจากนั้นจะถูกทำความสะอาดและส่งเข้าสู่สายน้ำเชื่อมประกอบ หลังจากเครื่องประกอบที่ต้องการของถังครบทั้งหมดถึงจะถูกส่งเข้าเตาเผาเพื่อคลายความเครียดของเหล็กจากนั้นจะเข้าเครื่องทดสอบแรงดันน้ำ (Hydrostatic Test) ที่แรงดัน 480 PSI(Pound per square inch) ถ้าถังไม่มีการรั่วซึมจะถูกส่งเข้าเครื่องยิงทรายเพื่อทำความสะอาดผิวเหล็กและพื้นสีเป็นลำดับต่อมา หลังจากได้ถังออกมาแล้วถึงจะถูกอัดด้วยลมแรงดันสูง ประมาณ 220 PSI เพื่อหารอยรั่วเป็นครั้งสุดท้าย (Air Test) ดังรูปที่ 3.8 ถังบรรจุแก๊ส LPG ยี่ห้อFEMA, Turkey

ก่อนส่งมอบถังสำหรับการตรวจสอบคุณภาพ ถังจะถูกสุ่มขึ้นมาเพื่อตรวจสอบ 4 ชนิด คือ

1. ตรวจสอบมาตรฐานแรงดึงของเหล็ก (Tensine test)
2. ตรวจสอบการขยายตัวด้วยน้ำ (Expenion test)\
3. ตรวจสอบการระเบิดของถังด้วยแรงดันน้ำ (Burst test)
4. ตรวจสอบด้วยการ X-Ray เฉพาะจุดแนวเชื่อม

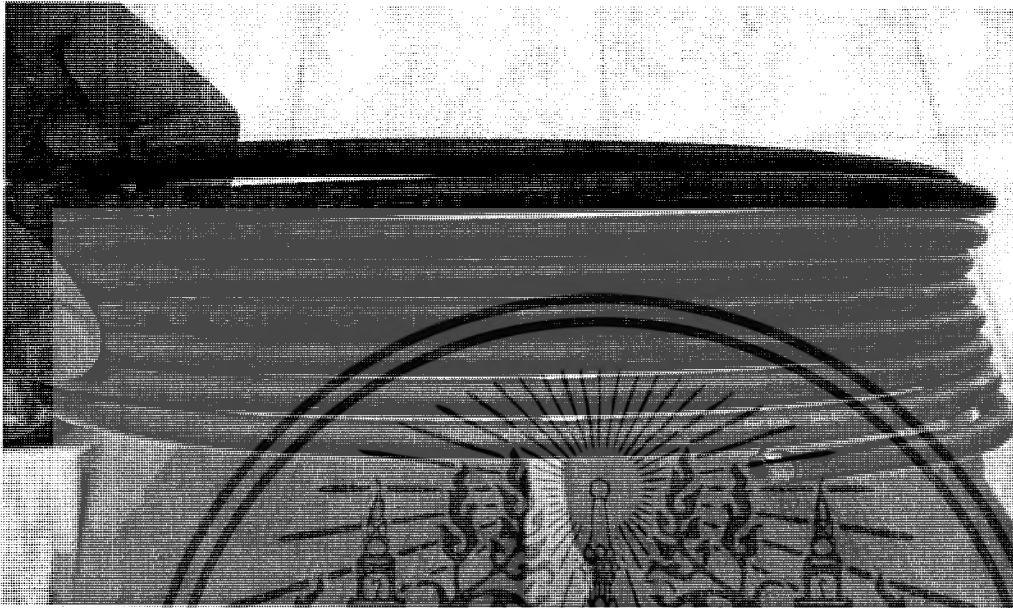

รูปที่ 3.8 ถังบรรจุแก๊ส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.4 ท่อก๊าซ (Water Hose)

ทำหน้าที่เป็นในการส่งก๊าซ LPG ที่แรงดันต่ำและจะเป็นท่อน้ำร้อนที่ส่งเข้าหม้อต้ม โดยมาตรฐานจะทนแรงดันได้ 40 bar แต่แรงดันที่ใช้งานจริงไม่เกิน 8 bar ดังรูปที่ 3.9

รูปที่ 3.9 ท่อก๊าซ

3.5.5 มิกเซอร์

ทำมาจากวัสดุที่เป็นอะลูมิเนียมที่ขึ้นรูปโดยการกลึงให้มีขนาดเท่ากับช่อง ไอดีของเครื่องยนต์ ทำหน้าที่เป็นอุปกรณ์ช่วยปรับปริมาณก๊าซผสมกับอากาศก่อนฉีดเข้าเครื่องยนต์ดังรูป 3.10 ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางภายใน 46 มม.

รูปที่ 3.10 มิกเซอร์

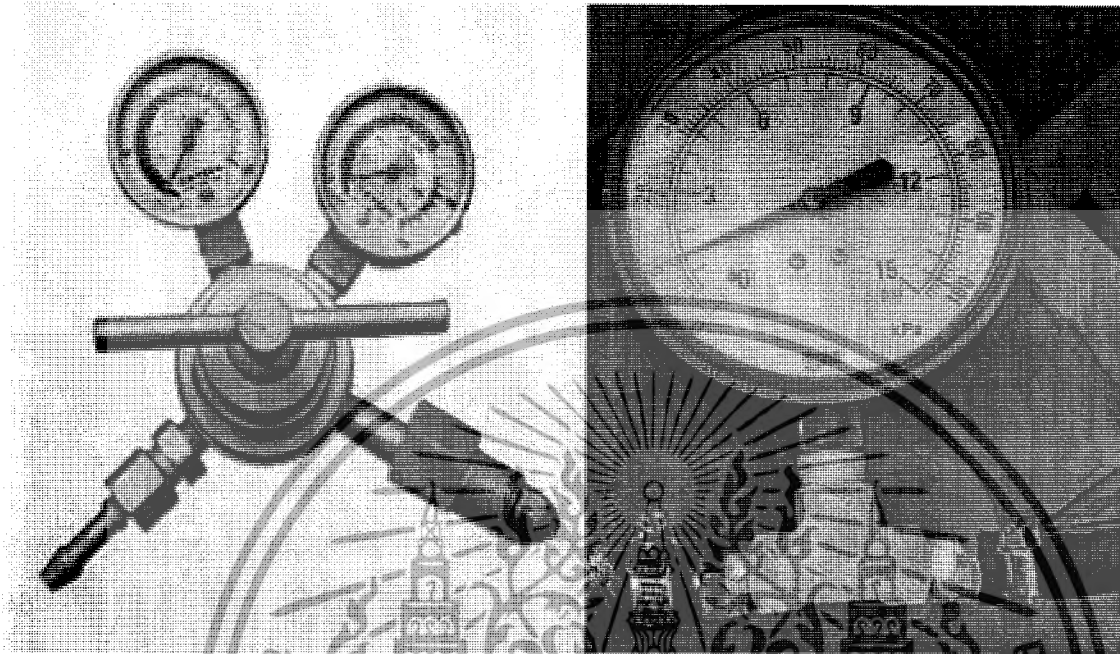
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.6 อุปกรณ์ปรับความดันก๊าซ

ทำหน้าที่ปรับความดันการไหลของก๊าซก่อนที่จะถูกส่งไปยังหม้อต้มดังรูป 3.11

ก. อุปกรณ์ลดแรงดัน SUMO, Taiwan

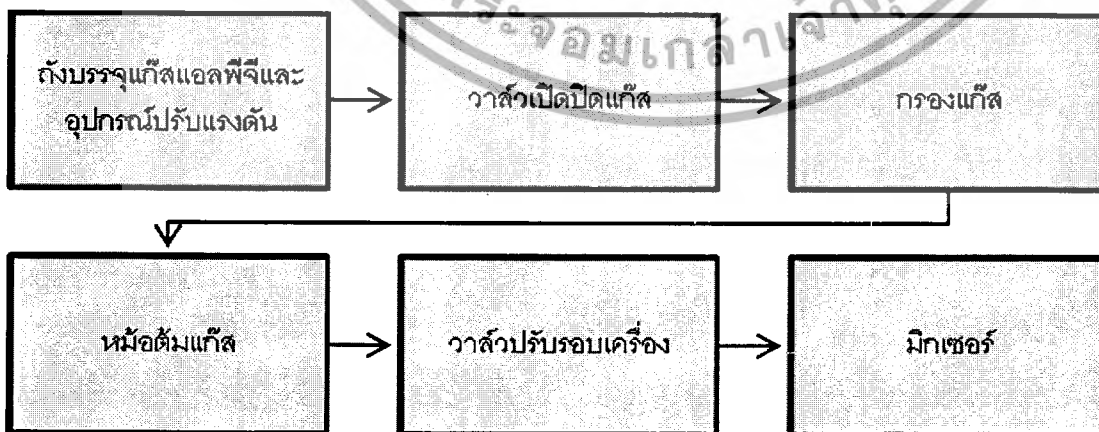
ข. เกจนิวต์แรงดัน ยี่ห้อ Marshalltown, USA

รูปที่ 3.11 อุปกรณ์ปรับความดันก๊าซ

3.6 ขั้นตอนการติดตั้ง

การติดตั้งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก โดยนำอุปกรณ์ต่างๆ มาประกอบไว้ร่วมกับและต้องคำนึงถึงความปลอดภัยต่างๆ [5] บริเวณที่ติดตั้ง รวมถึงงบประมาณที่ใช้ โดยแสดงวงจรการติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ ดังรูปที่ 3.12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์รูปที่ 3.12 แสดงการติดตั้งชุดแก๊สนั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 วิธีการทดลอง

3.7.1 กรณีใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงหลักเพียงอย่างเดียว

ขั้นตอนที่ 1 สตาร์ทเครื่องยนต์

ขั้นตอนที่ 2 ปรับความเร็วรอบเครื่องยนต์ไปที่รอบ 1400, 1600, 1800, 2000

ขั้นตอนที่ 3 แล้วบันทึกค่าต่างที่ใช้แล้วนำมาคำนวณค่าสมรรถนะเครื่องยนต์

3.7.2 กรณีใช้น้ำมันดีเซลร่วมกับแก๊สแอลพีจี

ขั้นตอนที่ 1 สตาร์ทเครื่องยนต์

ขั้นตอนที่ 2 ปรับความเร็วรอบเครื่องยนต์ไปที่รอบ 1400, 1600, 1800, 2000 ควบคุมโดยเพิ่มแก๊สอัตราการไหลของแก๊สแอลพีจีเข้าท่อไอดี ส่วนอัตราการไหลของน้ำมันดีเซลมีค่าคงที่ที่รอบ 750 rpm

ขั้นตอนที่ 3 แล้วบันทึกค่าต่างที่ใช้แล้วนำมาคำนวณค่าสมรรถนะเครื่องยนต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการทดลอง

4.1 การปรับเครื่องยนต์ก่อนใช้ร่วมกับก๊าซLPG

- 1.ลดการจ่ายน้ำมันดีเซลโดยปรับความเร็วรอบไปที่รอบเดินเบาที่750rpmแล้วทำเครื่องหมายไว้ที่คันเร่งเพื่อสะดวกในการปรับความเร็วรอบครั้งต่อไป
2. ฟังเสียงเครื่องยนต์ที่รอบเดินเบาว่าเป็นปกติหรือไม่
- 3.เมื่อปรับความเร็วรอบเดินเบาการฉีดน้ำมันแล้วก็ปล่อยก๊าซที่ละน้อยๆที่ตัวจูนที่ติดอยู่กับหม้อต้มพร้อมกับฟังเสียงเครื่องยนต์ว่าเป็นปกติหรือไม่
4. ทำการปรับแต่งจนเครื่องยนต์ทำงานเป็นปกติ

4.2 วัสดุอุปกรณ์

1. น้ำมันดีเซลและแก๊สLPG
2. ไดนาโมมิเตอร์
3. นาฬิกาจับเวลา
4. เครื่องชั่ง
5. เครื่องวัดความเร็วรอบ

4.3 ขั้นตอนการทดลอง

4.3.1 กรณีใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงหลักเพียงอย่างเดียว

1. ขั้นแรกนำเครื่องยนต์ทดสอบเข้ามาติดตั้งที่ไดนาโมมิเตอร์
2. ทำการยึดตัวเครื่องให้แน่นเพื่อไม่ให้เครื่องยนต์เคลื่อนที่ขณะทำการทดสอบ
- 3.สตาร์ทเครื่องยนต์แล้วเดินเครื่องทิ้งไว้ 20-30 นาที เพื่ออุ่นเครื่องยนต์ให้เครื่องมีอุณหภูมิเหมาะสมกับการทำงาน
4. ทำการCalibrateค่าของไดนาโมมิเตอร์
4. ปรับรอบเครื่องยนต์ไปที่รอบสูงสุดแล้วอ่านค่าที่ได้จากหน้าจอไดนาโมมิเตอร์
5. ปรับโหลดเพื่อให้ความเร็วรอบลดลงตามรอบที่ต้องการทดสอบ
6. บันทึกผลการทดลองที่ความเร็วรอบ 1400, 1600, 1800, 2000 ซึ่งเป็นรอบที่เกษตรกรใช้งาน

4.3.2 กรณีใช้น้ำมันดีเซลร่วมกับแก๊สแอลพีจี

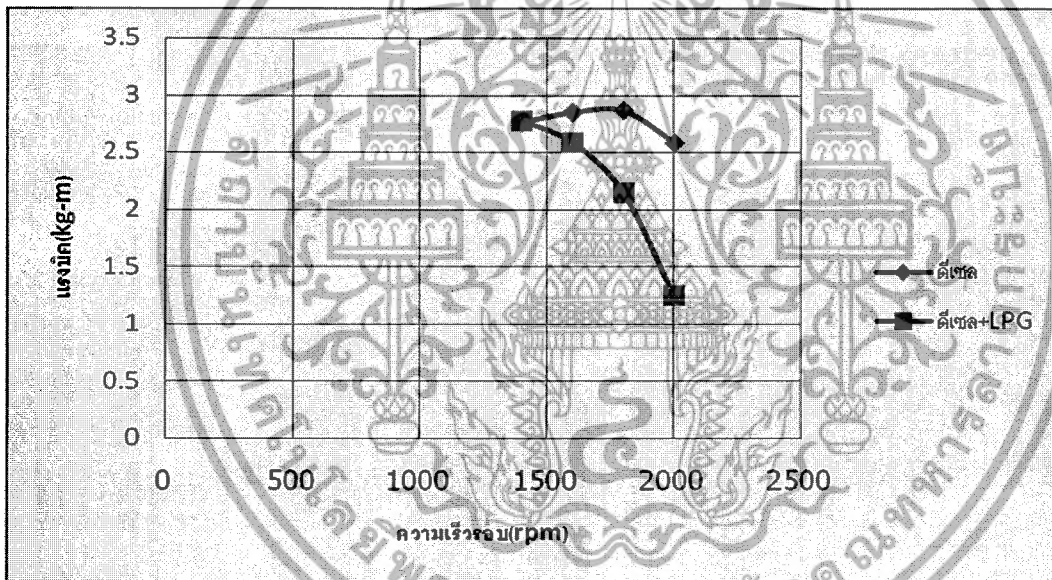
1. ขั้นแรกนำเครื่องยนต์ทดสอบเข้ามาติดตั้งที่ไดนาโมมิเตอร์
2. ทำการยึดตัวเครื่องให้แน่นเพื่อไม่ให้เครื่องยนต์เคลื่อนที่ขณะทำการทดสอบ
- 3.สตาร์ทเครื่องยนต์แล้วเดินเครื่องทิ้งไว้ 20-30 นาที เพื่ออุ่นเครื่องยนต์ให้เครื่องมีอุณหภูมิเหมาะสมกับการทำงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่เผยแพร่เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ทำการCalibrateค่าของไคนาโมมิเตอร์
5. ปรับความเร็วรอบเครื่องยนต์ไปที่ความเร็วรอบ 750 rpm
6. ปรับแก๊สเพื่อให้ความเร็วรอบสูงขึ้นที่รอบสูงสุด
7. ปรับโหลดเพื่อให้ความเร็วรอบลดลงตามรอบที่ต้องการทดสอบ
8. บันทึกผลการทดลองที่ความเร็วรอบ 1400, 1600, 1800, 2000 ซึ่งเป็นรอบที่เกษตรกรใช้งาน
9. ชั่งน้ำหนักถังและจับเวลาที่รอบต่างๆแล้วบันทึกผล

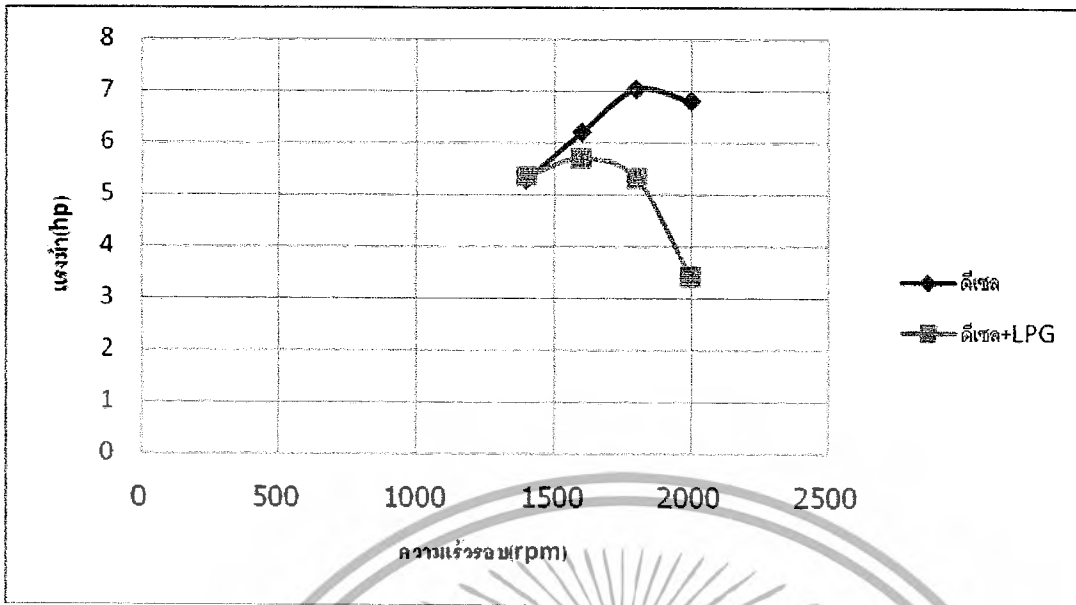
4.4 ผลการทดลอง

ผลการทดลองจะเปรียบเทียบระหว่างเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียวกับใช้ก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิง ในความเร็วรอบตั้งแต่ 1400-2000 รอบต่อนาที ผลการทดลองจะ ได้แรงบิด แรงม้า อัตราการสิ้นเปลือง และเปอร์เซ็นต์ควันดำ แล้วนำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบ

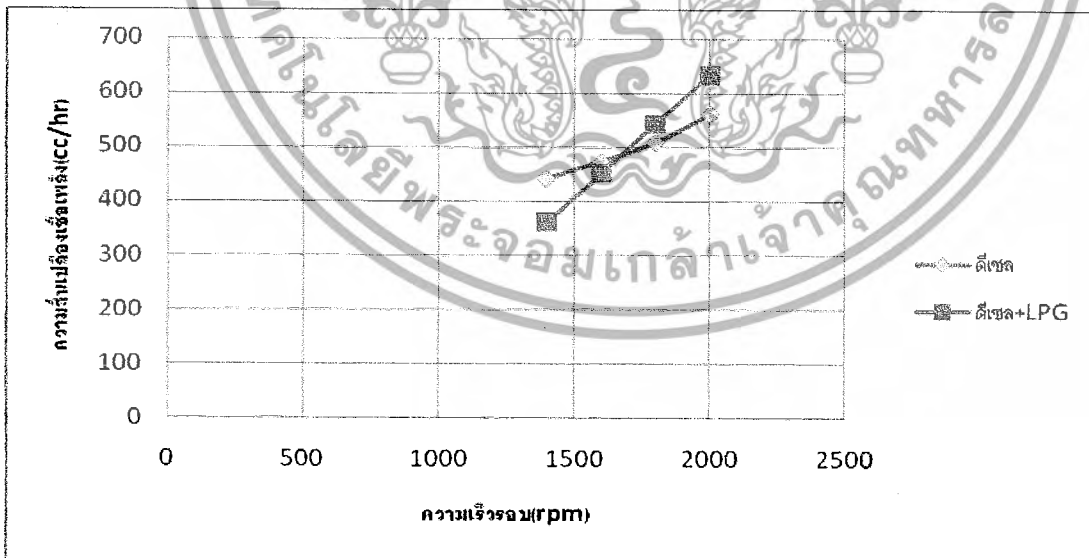
รูปที่ 4.1 แสดงกราฟระหว่างแรงบิดกับความเร็วรอบเปรียบเทียบระหว่างน้ำมันดีเซลกับก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล

จากข้อมูลที่ได้พบว่ากราฟมีแนวโน้มที่เหมือนกัน เครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงเพียงอย่างเดียว ให้แรงบิดสูงกว่าเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล ในรอบสูงที่ ส่วนรอบที่ต่ำลงมามีค่าแรงบิดที่ได้มีค่าใกล้เคียงกัน

รูปที่ 4.2 แสดงกราฟระหว่างแรงม้ากับความเร็วยรอบเปรียบเทียบระหว่างน้ำมันดีเซลกับก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล

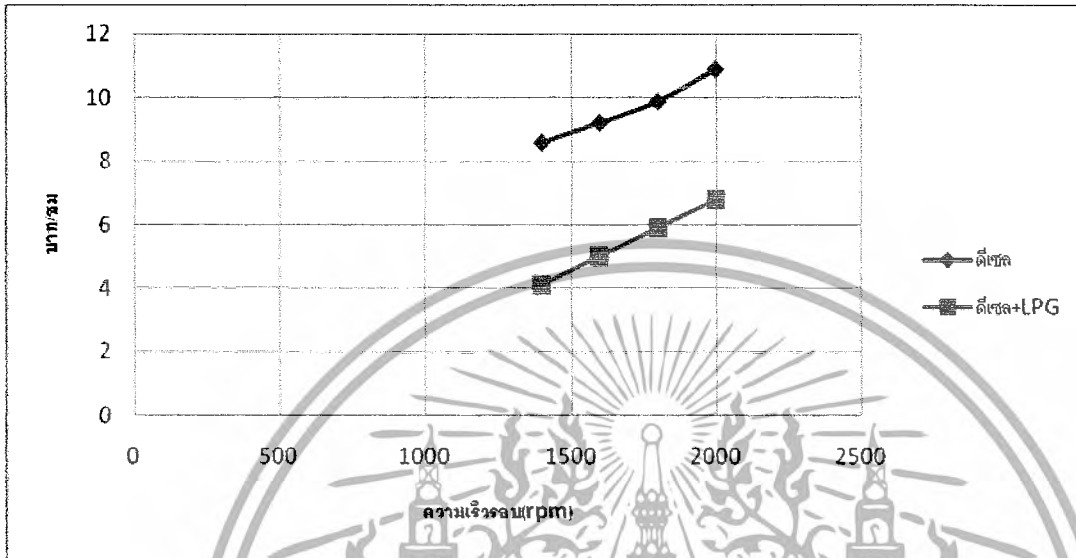
จากข้อมูลที่ได้พบว่า เครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงเพียงอย่างเดียว ให้แรงม้าสูงกว่าเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล ในรอบสูงที่ 1800 - 2000 รอบต่อนาที ส่วนรอบที่ต่ำลงมามีค่าแรงม้าที่ได้มีค่าใกล้เคียงกัน

รูปที่ 4.3 แสดงกราฟระหว่างอัตราความสิ้นเปลืองกับความเร็วยรอบเปรียบเทียบระหว่างน้ำมันดีเซลกับก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล

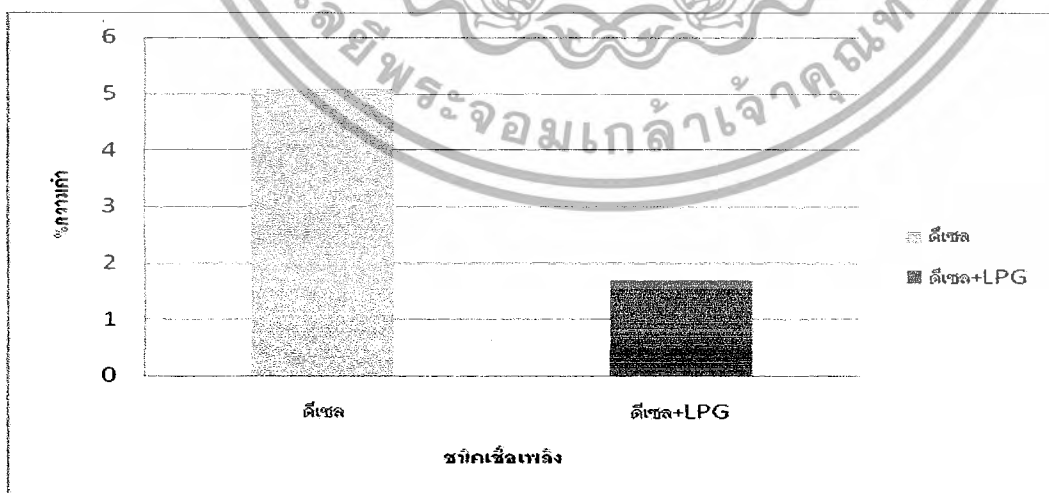
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงพบว่าในรอบสูงที่ 1800 - 2000 รอบต่อนาทีเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล ใช้เชื้อเพลิงมากกว่าเล็กน้อย โดยอัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ทั้งสองมีค่าใกล้เคียงกัน

รูปที่ 4.4 แสดงกราฟค่าใช้จ่ายกับความเร็วยกเปรียบเทียบระหว่างน้ำมันดีเซลกับก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล

จากการคำนวณค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงพบว่าเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซลใช้ค่าใช้จ่ายถูกกว่าเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียวเฉลี่ยชั่วโมงละ 3 บาท

รูปที่ 4.5 แสดงกราฟอัตราวันค่าที่รอบ 1800 เปรียบเทียบระหว่างน้ำมันดีเซลกับก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเปอร์เซ็นต์ควันดำที่วัดได้ที่ความเร็ว 1800 รอบต่อนาที พบว่าเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซล ให้ค่าเปอร์เซ็นต์ควันดำต่ำกว่าเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียว โดยเครื่องยนต์ดีเซลที่ใช้ก๊าซ LPG ร่วมกับน้ำมันดีเซลวัด เปอร์เซ็นต์ ควันดำได้ 1.7% ส่วนเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียววัดค่าความดำได้ 5.1 %

ตารางที่ 4.1 แสดงสมรรถนะเครื่องยนต์

รอบ Rpm	แรงบิด Kg-m		แรงม้า hp		อัตราการสิ้นเปลือง cc/hr	
	ดีเซล	ดีเซล+lpg	ดีเซล	ดีเซล+lpg	ดีเซล	ดีเซล+lpg
2000	2.577	1.24	7.04	3.415	560.49	633.45
1800	2.861	2.142	7.035	5.309	508.64	542.50
1600	2.846	2.583	6.195	5.691	474.07	451.63
1400	2.756	2.772	5.27	5.344	441.97	360.72

ตารางที่ 4.2 แสดงแรงบิดของเครื่องยนต์ที่รอบต่างๆเมื่อใช้น้ำมันดีเซลและน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG

ความเร็วรอบ (rpm)	แรงบิด(kg-m)	
	ดีเซล	ดีเซล+LPG
1400	2.756	2.772
1600	2.846	2.583
1800	2.861	2.142
2000	2.577	1.24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงแรงม้าของเครื่องยนต์ที่รอบต่างๆเมื่อน้ำมันดีเซลและน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG

ความเร็วรอบ (rpm)	แรงม้า(hp) ดีเซล	แรงม้า(hp) ดีเซล+LPG
1400	5.27	5.344
1600	6.195	5.691
1800	7.035	5.309
2000	6.805	3.415

ตารางที่ 4.4 แสดงความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ที่รอบต่างๆเมื่อน้ำมันดีเซลและน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG

ความเร็วรอบ (rpm)	ความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง (cc/hr) ดีเซล	ความสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง (cc/hr) ดีเซล+LPG
1400	441.97	360.72
1600	474.07	451.63
1800	508.64	542.5
2000	560.49	633.45

ตารางที่ 4.5 แสดง%ควันทำของเครื่องยนต์ที่รอบ1800เมื่อน้ำมันดีเซลและน้ำมันดีเซลร่วมกับLPG

ความเร็วรอบ (rpm)	%ควันทำของดีเซล	%ควันทำของดีเซล+LPG
1800	5.1	1.7
1800	5.0	1.7
1800	5.1	1.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและวิจารณ์ผลการทดลอง

5.1 สรุปผลการทดลอง

จากการทดสอบสมรรถนะเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กเพื่อเปรียบเทียบระหว่างเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียวกับเครื่องยนต์ดีเซลที่ใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซล โดยการป้อนก๊าซLPGเข้าทางท่อร่วมไอดี และทดสอบ โดยเครื่องไคนาโมมิเตอร์ที่ความเร็ว 1400 1600 1800 2000 รอบต่อนาที จากการทดสอบสามารถสรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์พบว่า

1. ในด้านกำลังของเครื่องยนต์จากผลการทดสอบสมรรถนะที่ได้จากเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียวเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลพบว่าแนวโน้มของกำลังเครื่องยนต์ค่อนข้างแตกต่างกันพอสมควรเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิงเพียงอย่างเดียว กำลังของเครื่องยนต์ ในรอบสูงลดลงเล็กน้อย ส่วนเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลในรอบสูงนั้น กำลังของเครื่องยนต์ ลดลงค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียว ส่วนในรอบที่ต่ำลงมานั้นค่ากำลังของเครื่องยนต์ที่ได้มีค่าใกล้เคียงกัน โดยเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียวให้กำลังสูงกว่าเล็กน้อย โดยแรงบิดสูงสุดของเครื่องยนต์ที่ใช้ดีเซลอย่างเดียวอยู่ที่รอบ 1800 มีค่า 2.861kg-m ส่วนแรงบิดสูงสุดของเครื่องยนต์ที่ใช้ดีเซลร่วมกับก๊าซLPGอยู่ที่รอบ 1400 มีค่า 2.772kg-m และแรงม้าสูงสุดของเครื่องยนต์ที่ใช้ดีเซลอย่างเดียวอยู่ที่รอบ 1800 มีค่า 7.035hp และแรงม้าสูงสุดของเครื่องยนต์ที่ใช้ดีเซลร่วมกับก๊าซLPGอยู่ที่รอบ 1600 มีค่า 5.691hp

2. ในด้านอัตราสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงนั้น ค่าที่วัด ได้พบว่าเครื่องยนต์ทั้งสองแบบ มีอัตราสิ้นเปลืองค่อนข้างใกล้เคียงกัน ในรอบสูงนั้นเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลมีอัตราสิ้นเปลืองที่สูงกว่าเล็กน้อย ส่วนในรอบต่ำเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียวมีอัตราสิ้นเปลืองที่ต่ำกว่าเล็กน้อยอัตราสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงสูงสุดของเครื่องยนต์ที่ใช้ดีเซลอย่างเดียวอยู่ที่รอบ 2000 มีค่า 560.49 cc/hr ส่วนอัตราสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงสูงสุดของเครื่องยนต์ที่ใช้ดีเซลร่วมกับก๊าซLPGอยู่ที่รอบ 2000 มีค่า 633.45cc/hr

3. ในการคำนวณค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงพบว่าเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายลงได้เฉลี่ยชั่วโมงละ 3 บาท เมื่อเทียบกับเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียว (ราคาเชื้อเพลิง ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552)

4. เปอร์เซ็นต์วันดำที่วัด ได้ที่ความเร็วรอบ 1800 พบว่าค่าที่ได้แตกต่างกันค่อนข้างมากโดยพบว่า เครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซลเพียงอย่างเดียวให้เปอร์เซ็นต์วันดำที่ 5.1% ส่วนเครื่องยนต์ที่ใช้ก๊าซLPGร่วมกับน้ำมันดีเซลพบว่าให้ค่าเปอร์เซ็นต์วันดำที่ 1.7%

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงองศาการฉีกน้ำมันเชื้อเพลิงให้เหมาะกับการใช้ก๊าซLPGเป็นเชื้อเพลิงผสม
2. ควรวัดอัตราการสึกหรอและหาปริมาณเหล็กในน้ำมันเครื่องเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับระหว่างเครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมันดีเซล กับเครื่องยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงผสม
3. การศึกษาครั้งนี้ทดสอบกับเครื่องยนต์ดีเซลขนาดเล็กเพราะฉะนั้นจึงควรศึกษากับเครื่องยนต์ดีเซลขนาดใหญ่ขึ้น
4. ควรใช้ถังที่ได้มาตรฐานที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถใช้กับรถได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

ภาคผนวก ก

6.1 การคำนวณสมรรถนะเครื่องยนต์ [1, 8]

6.1 แรงบิด (Torque)

$$\tau = Fr \quad (1)$$

โดยที่ $F = \text{load}$ ที่ใช้ในการทดสอบแต่ละสภาวะ (kg.m)

$r = \text{แขนของไดนาโมมิเตอร์ (m)}$

6.2 พลังงานที่คำนวณได้จากเครื่องยนต์ (Power of engine (kw))

$$W_b = 2\pi r N / 60 \times 1000 \quad (2)$$

โดยที่ $N = \text{จำนวนรอบ (rev/min)}$

6.3 อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง (Brake Specific Fuel Consumption (g/kw.h))

$$sfc = m_f^* / W_b \quad (3)$$

โดยที่ $m_f^* = \text{อัตราการไหลของเชื้อเพลิง (g/min)}$

$W_b = \text{พลังงานที่คำนวณได้จากเครื่องยนต์ (Power of engine (kw))}$

6.4 ประสิทธิภาพเชิงความร้อน (Thermal efficiency)

$$\eta_t = W_b / W_f \quad (4)$$

$$\eta_t = 3600 \times 100 / sfc Q_{HV} \quad (5)$$

โดยที่ $W_b = \text{พลังงานที่คำนวณได้จากเครื่องยนต์ (Power of engine (kw))}$

$W_f = \text{พลังงานที่คำนวณได้จากเชื้อเพลิง (Power of Fuel (kw))}$

$Sfc = \text{อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง}$

$Q_{HV} = \text{ค่าความร้อนของเชื้อเพลิง (MJ/kg)}$

6.2 การติดตั้งแก๊สรถยนต์ LPG ตามข้อกำหนดของกรมขนส่งทางบก

6.2.1 ข้อกำหนดการติดตั้งถังก๊าซภายในตัวถังรถยนต์

1. ถังที่ติดตั้งในห้องเก็บของต้องไม่มีก๊าซรั่วซึม
2. ถังที่ติดตั้งในห้องโดยสารต้องบรรจุกล่องหรือมีฝาครอบและท่อหุ้ม โดยให้แน่ใจว่าก๊าซระบาย-ออกนอกตัวรถได้
3. ห่างจากท้ายสุดของตัวถังรถต้องไม่น้อยกว่า 35 ซม.
4. มองเห็นป้ายรายละเอียดของถังอย่างชัดเจน
5. ต้องยึดถังกับตัวรถให้แน่นหนาและแข็งแรงทนทาน
6. ต้องไม่เชื่อมถังเพิ่มเติมยกเว้นที่เชื่อมมาจากบริษัทผู้ผลิต
7. ท่อระบายก๊าซห่างจากท่อไอเสียไม่น้อยกว่า 25 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ซึ่งการเผยแพร่เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ไม่มีฝาครอบแต่มีกล่องบรรจุ กล่องจะต้องเป็นวัสดุไม่ติดไฟสามารถมองเห็นแผ่นป้ายของ
ถึง ที่จุดต่ำสุดต้องมีท่อระบายไอก๊าซได้
9. ถ้ามีมากกว่า 1 ถัง ในแต่ละถังจะต้องมี ถังเปิดปิดและจ่ายแก๊สแยกจากกัน

6.2.2 ข้อกำหนดในการติดตั้งถังก๊าซไว้ใต้ท้องรถ

1. ถังก๊าซที่ใช้จะมีหรือไม่มีฝาครอบก็ได้
2. ส่วนล่างสุดของถังต้องอยู่สูงกว่าจุดที่ต่ำสุดของรถ ไม่น้อยกว่า 5 ซม.
3. ถังที่ติดตั้งหลังเพลลาอยู่ห่างจากพื้นถนน ต้องไม่น้อยกว่า 5 ซม. และต้องสูงอย่างน้อย
มากกว่า 1/6 ของระยะห่างระหว่างแกนของถังกับแกนของเพลลา
4. ถังที่ติดตั้งใต้ท้องรถต้องห่างจากท่อไอเสียอย่างน้อย 10 ซม. หากน้อยกว่าจะต้องมีวัสดุ
ป้องกันความร้อนกันระหว่าง ถังกับท่อไอเสีย
5. อุปกรณ์ส่วนควบของถังต้องไม่เสียดสีกับตัวรถ
6. ต้องมีแผ่น โลหะหนาพอสมควรป้องกันเศษหินหรือวัสดุต่างๆ ป้องกันจากด้านหน้า

6.2.3 การติดตั้งท่อบรรจุก๊าซ

1. ท่อรับก๊าซทั้งที่ติดตั้งถึงในตัวรถและนอกตัวรถ ต้องเป็นท่ออ่อน
2. ตำแหน่งท่อรับก๊าซต้องไม่ยื่นออกนอกตัวรถ และอยู่ห่างจากท่อไอเสียอย่างน้อย 35 ซม.
3. ต้องมีลิ้นเติม ก้านกลับ ขายีควาล์วเติมต้องยึดกับตัวรถอย่างแน่นหนาและแข็งแรง ฝาปิด
และลิ้นก้านกลับที่ต่อจากควาล์วที่ถึง

6.2.4 ข้อกำหนดในการติดตั้งท่อจ่ายก๊าซ

1. ตำแหน่งท่อส่งก๊าซต้องอยู่สูงกว่าจุดต่ำสุดของเพลลา ไม่น้อยกว่า 5 ซม.
2. ตำแหน่งท่อส่งก๊าซต้องอยู่สูงกว่าพื้นถนน ไม่น้อยกว่า 1/6 ของระยะห่างระหว่างแกนของถัง
กับแกนของเพลลาที่ต่ำสุด
3. ตำแหน่งท่อต้องไม่เสียดสีกับตัวรถต้องเดินและยึดท่อกับช่องตัวถังรถ ใกล้กับท่อน้ำมันเติม
และต้องยึดให้แน่นหนาด้วยสายรัด โลหะแต่ละช่วง ไม่เกิน 50 ซม.
4. ตำแหน่งท่อต้องห่างจากท่อไอเสียอย่างน้อย 10 ซม. หากไม่ถึงต้องมีวัสดุกันความร้อน
ป้องกัน
5. ท่อจ่ายแก๊สต้องเป็นท่อทองแดงที่ได้มาตรฐาน เส้นเดียว ไม่มีรอยเชื่อมและตะเข็บ ต้องหุ้ม 6
ด้วยวัสดุชนิดอ่อน ป้องกันการเสียดสี ข้อต่อต้องมีตาไก่ + นอตขันตาไก่ หรือการใช้เฟร์ร็อด
6. ถ้าตำแหน่งเดินท่อต้องลากผ่านในห้องโดยสารจะต้องมีปลอก โลหะหุ้มและต้องมีระบาย
หากเกิดแก๊สรั่ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.5 ข้อกำหนดการติดตั้งอุปกรณ์ส่วนควบในห้องเครื่องยนต์

1. ต้องมีลิ้นปิด-เปิดไฟฟ้าและตัวกรองแก๊ส (ดักแก๊ส)
2. เครื่องทำและปรับความดันไอก๊าซ ต้องไม่ยึดกับตัวเครื่องยนต์ ต้องยึดกับตัวถังของรถที่แข็งแรงแน่นหนา ห่างจากท่อไอเสียอย่างน้อย 10 ซม. ต้องใช้น้ำร้อนจากเครื่องผ่านเครื่องทำไอน้ำเท่านั้น และมีตำแหน่งที่สามารถปรับอุณหภูมิได้สะดวก ลื่นควบคุมไม่จ่ายก๊าซพุ่งเข้าตัวรถ
3. ท่อส่ง ไอก๊าซต้องเป็นท่ออ่อน และต้องหุ้มด้วยปกเกลือยวกันการเสียดสี
4. ท่อสูญญากาศ/ เครื่องผสมอากาศกับก๊าซ

6.2.6 ข้อกำหนดในการติดตั้งระบบควบคุม รถใช้ก๊าซ-น้ำมัน 2 ระบบ

1. ลื่นควบคุมจะต้องไม่จ่ายก๊าซที่มีทิศทางเข้าตัวรถ ต้องห่างจากท่อไอเสียอย่างน้อย 10 ซม.
2. ลื่นควบคุมจะต้องปิดอัตโนมัติเมื่อกลับมาใช้ระบบน้ำมัน ระบบไฟฟ้าที่นำมาใช้ควบคุมจะต้องมีฟิวส์ป้องกันอุปกรณ์เกิดการเสียหาย
3. ติดตั้งดักแก๊สควบคุมการเปิดปิดที่ถัง ทำงานด้วยระบบไฟฟ้า
4. ถ้าติดตั้งดักคัตน้ำมันจะต้องปิดอัตโนมัติเมื่อเปลี่ยนมาใช้ก๊าซ ท่อน้ำมันที่เชื่อมต่อจะต้องเป็นท่ออ่อนบิกจอยได้ และระบบไฟฟ้าที่นำมาใช้งานจะต้องมีวงจรแยกต่างหากและมีฟิวส์

6.2.7 การทดสอบรถใช้ก๊าซที่ติดตั้งอุปกรณ์แล้วและทดสอบถังมอก.ที่มีอายุเกิน 10 ปี

1. ทดสอบระบบท่อก่อนการบรรจุก๊าซ ทดสอบระบบท่อรับส่งด้วยการตรวจสอบรอยรั่ว ด้วยแก๊สดีเทคเตอร์ / น้ำยาตรวจสอบรอยรั่ว
2. น้ำหนักถังที่มีอายุเกิน 10 ปีต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของน้ำหนักถังเดิม
3. หากมีหลุมต้องไม่ลึกเกินร้อยละ 50 ของความหนาเดิม
4. หากมีรอยผุกร่อนเป็นแนวยาวจะต้อง ไม่เกิน 75 มม. หรือลึกเกิน ร้อยละ 25 ของความหนาเดิม
5. มีรอยผุกร่อนทั่วไป ต้องไม่ผุกร่อนเกินร้อยละ 50 ของผนังเดิม
6. มีรอยบุบเว้าที่รอยเชื่อม ต้องลึกไม่เกิน 6 มม. รอยบุบเว้าต้อง ไม่เกินร้อยละ 10 ของความกว้างเฉลี่ยของรอบบุบเว้า
7. หากมีรอยชำรุดที่เกิดจากการทิ่มแทงต้องไม่ลึกเกินร้อยละ 50 ของผนังเดิม
8. ต้องไม่มีรอยดงต่อไปนี้ / รอยร้าว ร้าว หักพับ บวมผิดปกติ / เกิดยวที่ลื่นกักคร่อนมีก๊าซรั่ว และลื่นเอียง/ ฝาครอบอุปกรณ์ถังชำรุด เสียรูป ก๊าซรั่วได้ /

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

ประกาศกรมการขนส่งทางบก

**เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการติดตั้ง และการออกหนังสือรับรองการติดตั้งส่วนควบและ
เครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์**

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ และข้อ ๗ แห่งกฎกระทรวงกำหนดส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๐ ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ อธิบดีกรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการติดตั้ง และการออกหนังสือรับรองการติดตั้งส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิง ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง การให้ความเห็นชอบมาตรฐาน และการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการติดตั้ง การตรวจและทดสอบส่วนควบ และเครื่องอุปกรณ์ของรถยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิง ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๒ ในประกาศนี้“การติดตั้ง” หมายความว่า การติดตั้งส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์“ผู้ติดตั้ง” หมายความว่า ผู้ได้รับหนังสือให้ความเห็นชอบให้เป็นผู้ติดตั้งส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ของรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิง

ข้อ ๑ การติดตั้งต้องเป็นไปตามมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) ข้อกำหนดของคณะกรรมการมาตรฐานการจราจรทางบกของยุโรปแห่งสหประชาชาติ เลขที่ ECE R ๑๑๐

(๒) มาตรฐานความปลอดภัยที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิงในยานยนต์ มาตรฐานเลขที่ มอก. ๒๑๓๑ ดังนี้

(ก) เล่ม ๑ ข้อกำหนดด้านความปลอดภัย

(ข) เล่ม ๒ วิธีทดสอบ

(๓) มาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน เลขที่ ISO ๑๕๕๐๑

ข้อ ๔ การติดตั้งถังหรือภาชนะบรรจุก๊าซธรรมชาติอัด (Cylinder or container) ให้ปฏิบัติตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑

(๑) ต้องยึดตั้งให้แน่นกับตัวรถในบริเวณที่มีความแข็งแรง เมื่อรถสั่นสะเทือนถึงต้องไม่ขยับเขยื้อนและสามารถทนต่อแรงกระชากของถังในขณะที่บรรจุก๊าซเต็มถึงเมื่อรถเกิดความเร่งหรือความหน่วงได้เท่ากับจำนวนเท่าของอัตราเร่งที่เกิดจากแรงโน้มถ่วงของโลกตามที่มาตรฐานกำหนด

(๒) กรณีที่ติดตั้งถังขนานกับความยาวของตัวรถ ให้ติดตั้งอุปกรณ์ยึดหรือยันด้านหัวและด้านหลังเพื่อป้องกันถังเคลื่อนตัวในแนวนอน

(๓) ห้ามเชื่อมถังกับสิ่งอื่นใด เว้นแต่เป็นการเชื่อมจากโรงงานผู้ผลิต

(๔) ถังที่ติดตั้งต้องไม่รับน้ำหนักหรือภาระอย่างหนึ่งอย่างใดของรถ

(๕) ถังที่ติดตั้งภายในห้องผู้โดยสาร ห้องผู้ขับรถ ห้องเก็บสัมภาระหรือที่ซึ่งอากาศถ่ายเทไม่สะดวกต้องมีเรือนกักก๊าซ (gas tight housing) ที่ติดอยู่ที่ถังเพื่อป้องกันก๊าซรั่วซึมออกสู่บริเวณห้องที่ติดตั้ง และต้องมีท่อระบายก๊าซ (ventilation hose) สำหรับระบายก๊าซที่รั่วซึมออกนอกตัวรถ

(๖) ถังที่ติดตั้งควรมียึดด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด ดังนี้

(ก) ใช้สายรัดทำด้วยเหล็กหรือพลาสติกอย่างน้อย ๒ สาย สายรัดแต่ละสายควรมีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า ๓๐ มิลลิเมตร ความหนาไม่น้อยกว่า ๓ มิลลิเมตร และใช้สกรูยึดสายรัดถึงที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑๐ มิลลิเมตร และในกรณีที่มีน้ำหนักเกินกว่า ๑๐๐ กิโลกรัม

สายรัดแต่ละสายควรมีขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า ๕๐ มิลลิเมตร ความหนาไม่น้อยกว่า ๖ มิลลิเมตร และใช้สกรูยึดสายรัดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑๒ มิลลิเมตร

(ข) ใช้สกรูยึดขาถังอย่างน้อย ๔ ตัว สกรูแต่ละตัวควรมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑๐ มิลลิเมตร และในกรณีที่มีน้ำหนักเกินกว่า ๑๐๐ กิโลกรัม สกรูแต่ละตัวควรมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑๒ มิลลิเมตร

(๓) ในกรณีที่มีถังติดตั้งอยู่ห่างจากท่อไอเสียหรือเครื่องยนต์น้อยกว่า ๑๐๐ มิลลิเมตร ต้องมีเครื่องป้องกันความร้อนกันระหว่างถังกับท่อไอเสียและเครื่องยนต์

(๔) ห้ามบรรจุก๊าซธรรมชาติอัดลงในถังจนมีความดันสูงเกินกว่า ๒๐.๖๘ เมกาปาสกาล

ข้อ ๕ ห้ามนำถังที่มีข้อบกพร่องอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ มาติดตั้ง

(๑) เครื่องหมายประจำถังลบเลือนจนอ่านไม่ออก มีการแก้ไขโดยไม่ถูกต้อง หรือมีข้อความไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน

(๒) ถังที่ถูกไฟไหม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑

- (๓) มีรอยร้าว ซึ่ม รอยร้าว หรือบวม
- (๔) มีรอยสึกลึกตั้งแต่ ๐.๒๕ มิลลิเมตรขึ้นไป
- (๕) มีรอยบวม รอยชูดิจ รอยเขาระ ลึกตั้งแต่ ๐.๒๕ มิลลิเมตรขึ้นไป
- (๖) มีรอยบุบเว้าลึกตั้งแต่ ๑.๖ มิลลิเมตรขึ้นไป หรือเส้นผ่าศูนย์กลางหรือความยาวสูงสุดของรอยบุบเว้ามากกว่า ๕๐ มิลลิเมตร
- (๗) มีรอยผุกร่อนทั่วไปลึกตั้งแต่ร้อยละ ๑๕ ของความหนาเดิม หรือเป็นพื้นที่ตั้งแต่ร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ผิวของถังขึ้นไป
- (๘) มีรอยผุกร่อนเป็นแนวยาวตั้งแต่ ๑๐๐ มิลลิเมตร หรือมีความลึกตั้งแต่ร้อยละ ๑๐ ของความหนาเดิมขึ้นไป
- (๙) มีรอยผุกร่อนเป็นหลุมลึกตั้งแต่ร้อยละ ๒๕ ของความหนาเดิมขึ้นไป
- (๑๐) ถังบิดเบี้ยวไม่ได้รูปทรง
- (๑๑) ลื่นหัวถังเอียงจนเห็น ได้ชัด หรือเมื่อขันเกลียวแน่นแล้วก๊าซยังรั่วอยู่
- (๑๒) มีการดัดแปลงหรือต่อเติมถัง
- (๑๓) อุปกรณ์ระบายความดันเสียหาย หรือเสียรูป หรือไม่ตรงตามที่ถูกผลิตกำหนดข้อ ๖ เมื่อผู้ติดตั้งทำการติดตั้งครบถ้วนและถูกต้องแล้วให้ดำเนินการ ดังนี้
- (๑) ออกหนังสือรับรองการติดตั้ง
- (๒) มอบเครื่องหมายแสดงการใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิงให้แก่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถ เว้นแต่เป็นรถที่ได้รับการติดตั้ง โดยผู้ติดตั้งที่เป็นผู้ผลิต และได้มีการติดตัวอักษรตัวเลข หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่แสดงการใช้ก๊าซธรรมชาติอัดเป็นเชื้อเพลิงไว้ที่ด้านท้ายของตัวรถอย่างชัดเจนและถาวรแล้ว
- (๓) มอบเอกสารคำแนะนำการใช้งานเกี่ยวกับส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์สำหรับการใช้ก๊าซธรรมชาติ โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับวันที่ถังหรือภาชนะบรรจุก๊าซหมดอายุให้เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถทราบ
- (๔) ต้องจัดเก็บสำเนาหนังสือรับรองการติดตั้งส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์พร้อมรายละเอียดการติดตั้งของรถที่ได้รับการบริการ ไว้ที่สถานที่ประกอบกิจการให้พร้อมสำหรับการตรวจสอบของกรมการขนส่งทางบก เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี
- ข้อ ๗ หนังสือรับรองการติดตั้งให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดท้ายประกาศนี้ และให้มีรายละเอียดแนบท้ายหนังสือรับรองการติดตั้งที่มีรายการอย่างน้อย ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๒๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มกราคม ๒๕๕๑

- (๑) ชื่อผู้ติดตั้ง
- (๒) เลขที่หนังสือรับรอง
- (๓) สถานที่ติดตั้ง (เฉพาะกรณี que สถานที่ติดตั้งแตกต่าง ไปจากที่อยู่ของผู้ได้รับความเห็นชอบ)
- (๔) หมายเลขทะเบียนรถ หรือหมายเลขประจำรถ (Vehicle Identity Number : VIN)
- (๕) ประเภทของเครื่องยนต์ที่ติดตั้ง
- (๖) แบบหรือระบบการใช้ก๊าซที่ติดตั้ง
- (๗) มาตรฐานการติดตั้ง
- (๘) รายละเอียดส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์แต่ละชิ้นที่นำมาติดตั้ง ที่ระบุถึง ยี่ห้อ รุ่นหรือ แบบ หมายเลข (ถ้ามี) และมาตรฐาน
- (๙) ถายมือชื่อช่างผู้ทำการติดตั้ง (เฉพาะกรณีผู้ติดตั้งทั่วไป) ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐
 ศิริปชัย จารุเกษมรัตน์นะ
 อธิบดีกรมการขนส่งทางบก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๕๕ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑

กฎกระทรวง

**กำหนดเรื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถที่ใช้ในการขนส่ง
ที่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิง**

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและ
เสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑

และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้ “ก๊าซปิโตรเลียมเหลว” (Liquefied Petroleum Gas (LPG)) หมายความว่า ก๊าซไฮโดรคาร์บอนเหลวซึ่งประกอบด้วย โพรเพน โพรพิลีนหรือโพรปีดีน นอร์มัลบิวเทน ไอโซบิวเทน ไอโซบิวทีลีน บิวทีนหรือบิวทีลีน หรืออีเทนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างผสมกัน “เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ” หมายความว่า เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบที่ใช้ติดตั้งในรถที่ใช้ในการขนส่งที่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิง “ผู้ติดตั้ง” หมายความว่า ผู้ติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ “ผู้ตรวจและทดสอบ” หมายความว่า ผู้ตรวจและทดสอบเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบและการติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ

ข้อ ๔ รถที่ใช้ในการขนส่งที่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิง ต้องมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ ดังต่อไปนี้

- (๑) ถังหรือภาชนะบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว (cylinder or container)
- (๒) ลิ้นบรรจุ (filling valve)
- (๓) ลิ้นระบายความดัน (pressure relief valve)
- (๔) ลิ้นกั้นกลับ (check valve or non return valve)
- (๕) ลิ้นเปิดปิด (shut-off valve)
- (๖) อุปกรณ์วัดระดับก๊าซเหลว (level indicator or fixed liquid level gauge)
- (๗) อุปกรณ์ป้องกันการบรรจุเกิน (overflow protection device)
- (๘) อุปกรณ์ระบายความดัน (pressure relief device)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การแก้ไขหรือการก๊อปปี้ทำซ้ำโดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(๘) อุปกรณ์ควบคุมการเปิดปิดลิ้นระยะไกลพร้อมด้วยลิ้นป้องกันการไหลเกิน (remotely controlled service valve with excess flow valve)

(๑๐) อุปกรณ์ทำไอก๊าซและปรับความดันก๊าซ (vaporizer and pressure regulator)

(๑๑) อุปกรณ์ฉีดก๊าซ ฉ่ำก๊าซ หรือผสมก๊าซ (injector or gas injection device or gas mixing piece)

(๑๒) อุปกรณ์รับเติมก๊าซ (filling unit or receptacle)

(๑๓) ตัวกรองก๊าซ (filter)

(๑๔) ท่อนำก๊าซ (fuel line)

(๑๕) ข้อต่อ (fitting)

(๑๖) เรือนกักก๊าซ (gas tight housing) สำหรับกรณีที่มีการติดตั้งถังหรือภาชนะบรรจุก๊าซในห้องผู้โดยสาร ห้องผู้ขับรถ หรือที่ซึ่งอากาศถ่ายเทไม่สะดวก

(๑๗) ท่อระบายก๊าซ (ventilation hose) สำหรับกรณีที่มีการติดตั้งเรือนกักก๊าซ หรือข้อต่อสำหรับท่อนำก๊าซในห้องผู้โดยสาร ห้องผู้ขับรถ หรือที่ซึ่งอากาศถ่ายเทไม่สะดวก เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบคุมตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๕ ในกรณีที่มีการติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบคุมดังต่อไปนี้เพิ่มเติม นอกจากที่กำหนดตามข้อ ๔ เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบนั้นต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๑) อุปกรณ์ตรวจวัดความดันหรืออุณหภูมิ (pressure or temperature sensor/indicator)

(๒) อุปกรณ์ควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ (electronic control unit)

(๓) อุปกรณ์ระบบการเลือกเชื้อเพลิง (fuel selection system)

(๔) ปั๊มก๊าซ (fuel pump)

(๕) ข้อต่อบริการ (service coupling)

(๖) อุปกรณ์เกี่ยวกับระบบการทำงานและความปลอดภัยอื่น ๆ

ข้อ ๖ การติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบคุมตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด และต้องติดตั้งโดยผู้ติดตั้งที่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีตามข้อ

๑๐

ข้อ ๗ เมื่อผู้ติดตั้งได้ติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบคุมตามข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้ผู้ติดตั้งออกหนังสือรับรองการติดตั้งตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดแก่รถที่ผ่านการติดตั้ง

ข้อ ๘ การตรวจและทดสอบเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบคุมตามข้อ ๔ และข้อ ๕ รวมทั้งการตรวจและทดสอบการติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบคุมตามข้อ ๖ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไข และระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนด และต้องกระทำโดยผู้ตรวจและทดสอบที่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีตามข้อ ๑๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ ๘ เมื่อผู้ตรวจและทดสอบได้ตรวจและทดสอบเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ รวมทั้งการติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบแล้วเห็นว่า เครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ รวมทั้งการติดตั้งถูกต้อง และเป็นไปตามมาตรฐาน ให้ผู้ตรวจและทดสอบออกหนังสือรับรองการตรวจและทดสอบตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดแก่รถที่ผ่านการตรวจและทดสอบ

ข้อ ๑๐ ผู้ติดตั้งและผู้ตรวจและทดสอบต้องได้รับความเห็นชอบเป็นหนังสือจากอธิบดี หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้ความเห็นชอบและการยกเลิกการให้ความเห็นชอบ การเป็นผู้ติดตั้งหรือผู้ตรวจและทดสอบ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด หนังสือให้ความเห็นชอบการเป็นผู้ติดตั้งหรือผู้ตรวจและทดสอบตามวรรคหนึ่ง ให้มีอายุสามปีนับแต่วันที่ออกหนังสือ

ข้อ ๑๑ เจ้าของรถหรือผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งต้องคิดหรือแสดงเครื่องหมายแสดงการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่รถที่ผ่านการตรวจและทดสอบตามข้อ ๘ ลักษณะของเครื่องหมายแสดงการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวและวิธีการคิดหรือแสดงเครื่องหมายแสดงการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๑๒ ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ผู้ติดตั้งที่ยังไม่ได้รับความเห็นชอบตามข้อ ๑๐ ยังคงติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ และมีให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๓ ผู้ตรวจและทดสอบที่ได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นผู้ตรวจและทดสอบที่ได้รับความเห็นชอบตามกฎกระทรวงนี้ต่อไปจนครบสามปีนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบ

ข้อ ๑๔ รถที่ได้ติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นรถที่ติดตั้งเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบถูกต้องตามกฎกระทรวงนี้ และให้ใช้รถนั้นได้ต่อไป แต่ต้องนำรถเข้าตรวจและทดสอบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๑๕ บรรดาประกาศหรือระเบียบที่ออกตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ จนกว่าจะมีประกาศหรือระเบียบตามกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ทรงศักดิ์ ทองศรี

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่กำหนดเครื่องอุปกรณ์ และส่วนควบของรถที่ใช้ในการขนส่งที่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิง ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้พบปัญหาเกี่ยวกับเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบของรถที่ใช้ในการขนส่งที่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิงที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าวยังไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบที่ได้รับการพัฒนาขึ้น สมควรปรับปรุงการกำหนดเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ มาตรฐานเกี่ยวกับเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ และการติดตั้งและการตรวจและทดสอบเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบดังกล่าวเสียใหม่ รวมทั้งปรับปรุงข้อกำหนดให้ผู้ติดตั้งและผู้ตรวจและทดสอบเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมการขนส่งทางบกทุกสามปี เพื่อให้รถที่ใช้ในการขนส่งที่ใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิง ได้รับการติดตั้งและการตรวจและทดสอบที่มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

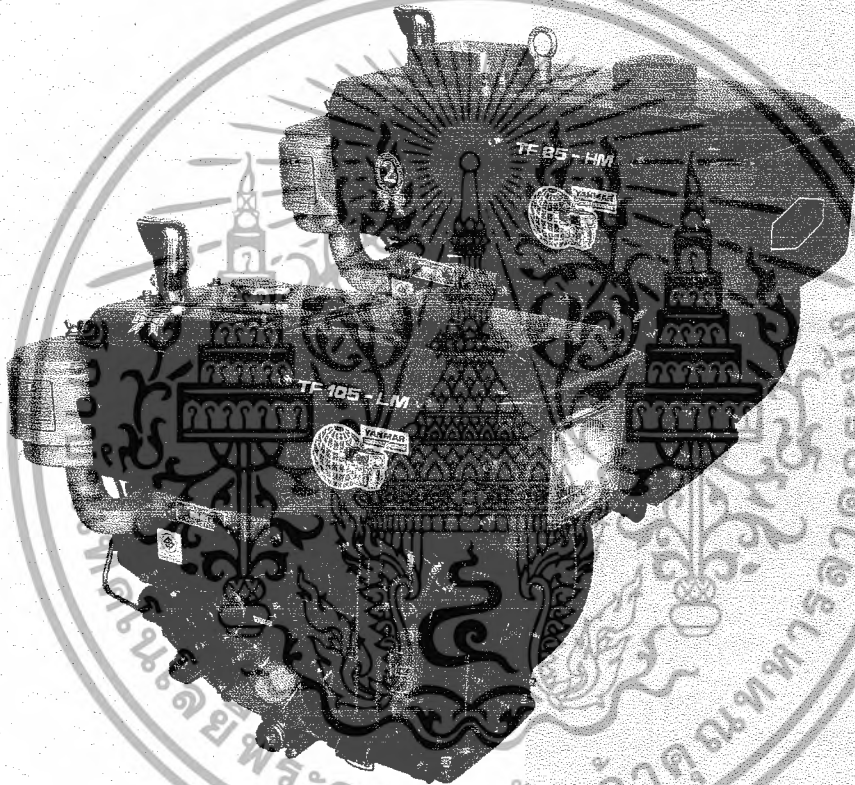
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DIESEL ENGINES

TF(M), TF series
 5.52~11.80 kw(7.5~16.0 hp)

YANMAR®

Certificate No. 138009

Photograph may show optional equipment.

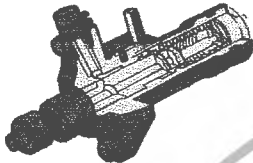
รูปที่ 6.1 โบชัวร์เครื่องยนต์ยันมาร์ที่นำมาทดสอบ (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Yanmar: Compact, Dependable

Yanmar—the Complete Diesel Maker

From the basic blocks to the sophisticated fuel systems, Yanmar builds the complete diesel engine. It's a level of integration few other makers can claim.

Durability

- Using Yanmar's advanced technology, cylinder liners are made from extra durable material resulting in longer life.
- Maximizing the size and number of crankshaft ball bearings means strength is up, wear is down. Again, service life is extended.
- Bigger crankshaft improves overall robustness.
- An oil pump that is large for this class of engine ensures generous quantities of lube oil feed and spray all vital parts, guarding against any damaging metal to metal contact.

BALL BEARING CRANK SHAFT

Smooth Running

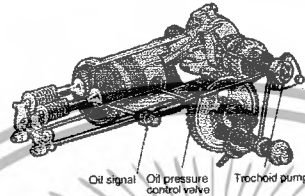
- Dual Balancers, fine tolerances on all parts, generous sized fly wheel, advanced engine mount design - all these cut vibration and make for an exceptionally smooth running engine.

Better Lube System Improves Reliability

*A crankshaft-coupled trochoid pump circulates, lube oil, increasing its life and effectiveness.

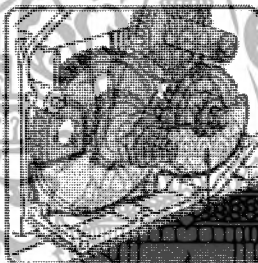
*Oil pressure continuously monitored and corrected automatically. Alarm signals for large pressure drops.

Oil signal Oil pressure control valve Trochoid pump

Dramatic Drop in Oil Consumption

A special separator keeps gear oil and crankcase oil independent, effectively controlling temperature increases. This and other unique features help the TF achieve its remarkably low lube oil consumption.

Fuel Injection and Swirl Combustion Chamber

In case of D.I.

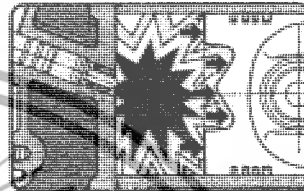
- Indirect fuel injection plus efficient shape of the swirl combustion chamber assists in releasing more of the energy contained in the fuel.

- High pressure fuel injection coupled with advanced design injectors add further to efficiency, improve exhaust color, ease starting, and ensure a smoother running engine.

Direct Fuel Injection Produces Dynamic Power

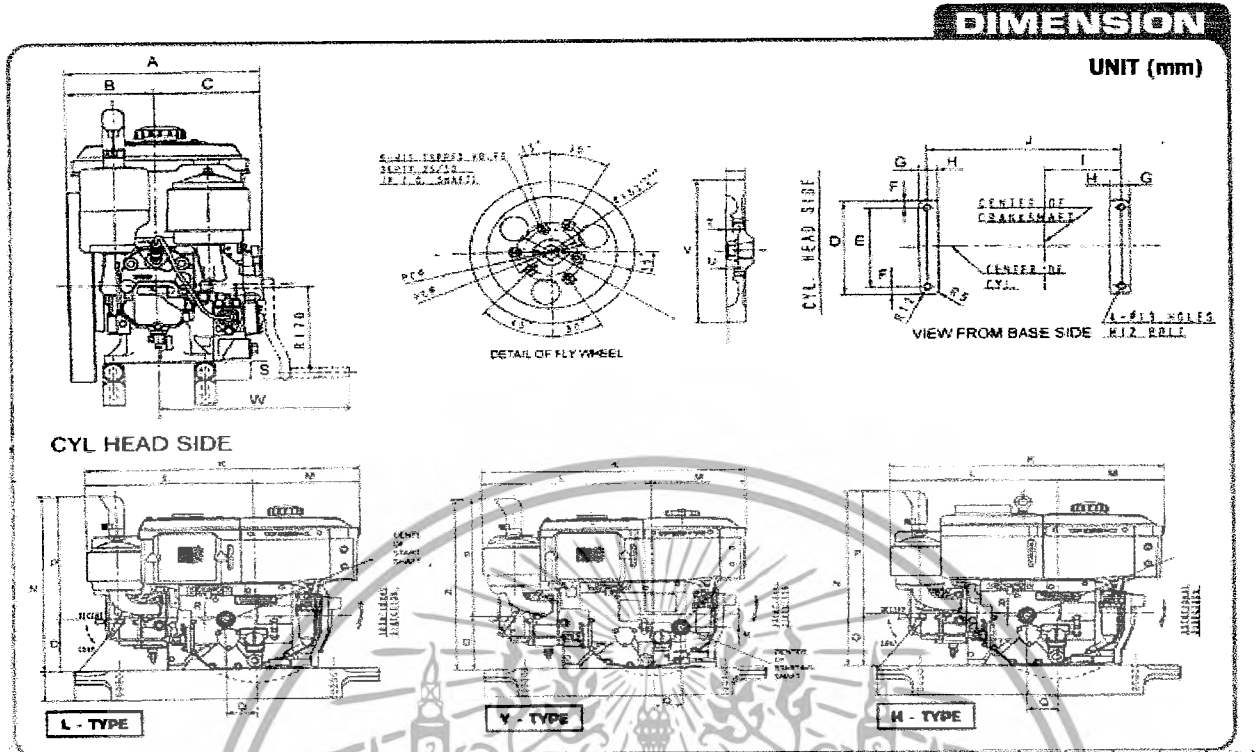
In case of D.I.

Combustion power acts directly on the toroidal piston crown, boosting energy, decreasing thermal losses. Extra high output creates the tough torque needed for heavy duty jobs.

รูปที่ 6.2 โบซัวร์เครื่องยนต์ยันมาร์ที่นำมาทดสอบ (2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Model	Description	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W
TF75, 85	LM, HM	339.5	154.0	185.5	190.0	160.0	15.0	15.0	20.0	135.0	340.0	676.5	415.5	251.0	496.0	152.0	346.0	75.1	7.3	37.3	16.0	18.0	378.0	334.5
TF105, 115	LM, HM	352.5	162.0	190.5	200.0	170.0	15.0	15.0	25.0	150.0	370.0	703.0	450.0	253.0	528.0	166.0	363.0	84.1	10.2	27.2	18.0	21.0	384.0	339.5
	YM	351.5	↑	189.5	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	74.4	4.5	58.5	↑	↑	↑	338.5
TF140, 160	L, H	384.0	177.5	206.5	215.0	185.0	15.0	15.0	25.0	170.0	420.0	826.0	468.0	333.0	630.0	180.0	459.0	87.0	19.0	21.0	25.0	-	424.0	354.0

MODEL	TF75-LM / TF75-HM	TF75-LM / TF75-HM	TF105-LM / TF105-HM	TF105-LM / TF105-HM	TF140-L / TF140-H	TF160-L / TF160-H
Type	Horizontal water cooled diesel engine					
Combustion system	Indirect Injection (I.D.I.)			Direct Injection (D.I.)		
Number of cylinder	4			6		
Bore x stroke	mm. 80 x 87		85 x 87		88 x 96	
Displacement	lit. 0.437		0.493		0.583	
Rated cont. output	hp/rpm(kw)		6.5/2200 (4.78)		7.5/2200 (5.52)	
At 1 hr. rated output	hp/rpm(kw)		7.5/2200 (5.52)		8.5/2200 (6.26)	
Max. torque	kg m/rpm		2.70/1600		3.10/1600	
Compression ratio	23.0		22.5		21.7	
Applicable fuel oil	Diesel					
Fuel injection pump	Bosch type					
Injection timing	deg. BTDC 13.0			BTDC 17.0		
Injection pressure	kg/cm ² 120					
F.O. tank capacity	lit. 10.6		11.0		14.3	
Lubrication system	Fully sealed forced lubrication with trochoid pump & hydraulic regulator valve					
Lubrication oil	SAE NO. 40 / API GRADE CD / SF					
Lubricating oil capacity (oil pan)	lit. 2.2		2.8		3.0	
Lighting System	w/ lamp	w/o lamp	w/ lamp	w/o lamp	w/ lamp	w/o lamp
Cooling system	Radiator	Hopper	Radiator	Hopper	Radiator	Hopper
Cooling water capacity	lit. 1.6	9.4	1.6	9.4	2.1	2.1
Starting System	Hand starting					
Engine Dry Weight	kg. 92.0	88.5	93.0	89.5	106.5	106.5

รูปที่ 6.3 โบซัวร์เครื่องยนต์ยี่ห้อมาร์ที่นำมาทดสอบ (3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STANDARD ACCESSORIES & TOOLS

No.	Name	No. of Unit
1	Tool bag	1
2	Wrench 10 x 12	1
3	Wrench 14 x 17	1
4	Wrench 19 x 22	1
5	Screw driver	1
6	Bolt M 12 x 35	3
7	Spring washer 12	3
8	Bolt, engine lift	1

STANDARD SPARE PARTS

No.	Name	No. of Unit
1	Operation Manual (English)	1
2	Lubrication oil 3 ltrs. (for TF75 - 115 LM, YM, HM)	1
	Lubrication oil 5 ltrs. (for TF140, 160 L, H)	1
3	Powder Coolant (for TF75 - 115 LM, YM)	1

SIZE OF V - PULLEY (Optional)

MODEL	3B x 75	3B x 85	3B x 101	3B x 101	3B x 115	3B x 125
Belt type x Diameter (mm)	3B x 75	3B x 85	3B x 101	3B x 101	3B x 115	3B x 125
Installation Pitch (mm)	100 (12)	100 (12)	100 (12)	100 (12)	100 (12)	100 (12)

EXPORT SHIPMENT

MODEL	TF75	TF85	TF101	TF101	TF115	TF125
No. of packing and size (mm)	1 - 440 x 850 x 660	1 - 440 x 850 x 660	1 - 440 x 850 x 660	1 - 440 x 850 x 660	1 - 500 x 920 x 700	1 - 500 x 920 x 700
m ³ (ft ³)	0.247 (9.16)	0.247 (9.16)	0.247 (9.16)	0.247 (9.16)	0.322 (11.93)	0.322 (11.93)
Gross weight (Kgs)	115	140	131	127	129	125
No. of Engine in 20 ft. Container	90 Units				72 Units	
No. of Engine in 40 ft. Container	210 Units				144 Units	

Manufactured by Yanmar S.P. Co., Ltd. under the license of Yanmar Co., Ltd., JAPAN

YANMAR

Note : All data subject to alteration without notice.

YANMAR S.P. CO., LTD.

LAD KRABANG INDUSTRIAL ESTATE
109 MOO 9, CHALONG KRUNG RD.,
LAD KRABANG, BANGKOK 10520 THAILAND
TEL : +662-326-0700-7 FAX : +662-326-0709
e-mail : slad@yanmarsp.com
Website : www.yanmarsp.com

YSP - 05 - 2549

รูปที่ 6.4 โบจัวร์เครื่องยนต์ยันมาร์ที่นำมาทดสอบ (4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.1 DATA TEST RECORD

DATA TEST RECORD

- 1/300 (mm) และ 0.001 (mm) -
 YANMAR S.P. CO., LTD.
 TEST LPG GAS

BENCH TEST		WATER BRAKE NO. EDDY										SECTION		SUB		TESTER	
MODEL		TF 85 - (M) LM.										T/D		No		M	
ENGINE NO.		804894										DATE		12/8/08		ATMOSPHERE	
TESTER T/R		(50 HR)															

LOAD	TIME	SPEED		LOAD		OUT/IN		FUEL OIL			EXHAUST GASES		LUBRICATION		ATMOSPHERE	
		START	FINI	CHANK	SHAFT	OH	(KH)	TIME	CONSUME	TEMP.	COLOR	PRESS	TEMP.	DRY	WET	
13	30%	HR./MIN.	RPM	MMETER	Kg	PS	SEC.	g/HR	°C	5d	Kg/cm ²	°C	DRY	WET		
5'	NOLOAD	(1330)	2200	0.00	0.00	0.00	4.50	2.85	12.76	61	2.0	82	3.4	2.6		
	5'			0.00	0.00	0.00	4.50	2.85	12.76	61	2.0	82	3.4	2.6		
0%	5'			0.00	0.00	0.00	4.50	2.85	12.76	61	2.0	82	3.4	2.6		
	5'			0.00	0.00	0.00	4.50	2.85	12.76	61	2.0	82	3.4	2.6		
25%	10'			0.61	0.85	1.38	7.49	7.76	1190	157	0.2	85	7	7		
	10'			0.81	1.88	1.88	7.49	7.76	1190	157	0.2	85	7	7		
50%	10'			1.22	1.70	2.76	9.79	9.85	1190	157	0.2	85	7	7		
	10'			1.63	3.75	3.75	9.79	9.85	1190	157	0.2	85	7	7		
75%	10'			1.83	2.56	4.14	12.78	12.76	1190	157	0.2	85	7	7		
	10'			2.44	3.41	5.52	16.28	16.28	1190	157	0.2	85	7	7		
AT CONTINUOUS	100%			2.44	3.41	5.52	16.28	16.28	1190	157	0.2	85	7	7		
	110%			2.69	3.75	6.07	18.74	18.74	1190	157	0.2	85	7	7		
MAX	2200			2.69	3.75	6.07	18.74	18.74	1190	157	0.2	85	7	7		
	NO LOAD			2.69	3.75	6.07	18.74	18.74	1190	157	0.2	85	7	7		
AT IHR RATING	25°C			2.78	3.86	6.25	18.74	18.74	1190	157	0.2	85	7	7		
	25°C			2.78	3.86	6.25	18.74	18.74	1190	157	0.2	85	7	7		

INSPECTION STANDARD CHECK

NO.	CHARACTERISTICS	STANDARD	RESULT
1.	TDC MARK	0.75 ± 0.1mm	OK
2.	TOP CLEARANCE	0.75 ± 0.1mm	OK
3.	TIMING (FID)	BTDC 13° ± 1°	OK
4.	VALVE CLEARANCE	0.20mm	OK
5.	VALVE TIMING	IO BEFORE TDC	16° ± 5°
		IC AFTER BDC	40° ± 5°
		EO BEFORE BDC	50° ± 5°
		EC AFTER TDC	24° ± 5°
6.	CLEARANCE VALVE / PISTON	1.40mm	OK
7.	NOZZLE PRESSURE	120 ± 10kg/cm ²	OK
8.	SLIDE GAP CRANK SHAFT (FULL & PUSH)	0.06940.1mm	OK
9.	ROB LOC. 30 HR. (LOAD 100%)	L.O. 30 HR. = 50cc. LOC. ≤ 0.7 g/PS.H	OK

INSPECTION PERFORMANCE CHECK

NO.	CHARACTERISTICS	STANDARD	RESULT
1.	START PERFORMANCE (COLD START)	250-320 (RPM)	OK OK OK
2.	ENGINE SPEED UP NO LOAD	2325 ± 25 MIN. RPM ≤ 800	2360 RPM
3.	OIL PRESSURE AT NO LOAD MIN/MAX	≥ 0.6 25/30/8	OK
4.	CONTROL SPEED RPM AT 1100	10 MIN	OK
5.	CONTROL SPEED RPM AT 2640	10 SEC.	OK
6.	BLOW BY 8:5PS/2200RPM	≤ 0.8%	OK
7.	SPECIFIC GRAVITY OF L.O. (0.875) FUEL	0.877	OK
8.	VIBRATION	LOAD	FREQUENCY
		BEFORE	INSTANT
		1000-0	2.248 2.207 2.047 4.76
		0-1000	2.207 2.276 2.201 4.572 4.408
9.	WATER BRAKE LENGTH OF AIR	0.716 m	OK
10.	SMOOTHNESS	STU. GEARCASE CYL. HEAD FLTHICKEN. REVERSE	OK

EFFICIENCY CHECK: $g/PS.H = 2000875$
 $9.5 \times 30 = 0.19 g/PS.H$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่วางกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.1 DATA TEST RECORD(2)

- เครื่อง 1 เครื่อง ตามการ: มี เลข: 111111
 - TEST LAP 0/15

DATA TEST RECORD

BENCH TEST		W/3 FODDY		YANMAR S.P. CO., LTD.																	
MODEL		TF 85-LM		SECTION				T/D		SUP.		TESTER		DATE		ATMOSPHERE					
ENGINE NO.		NR 804894		DATE				22/8/08				2/2/2									
TESTER T/R		(ทอง 50HR)																			
LOAD	TIME		SPEED		W LOAD ON DYNAMO METER	OUT/PUT (KW)	FUEL OIL				EXHAUST GAS		LUBRICATION		(X _{5.1}) mmHg						
	START	FINISHED	CRANK SHAFT	T TORQUE			TIME	COUNTING COMMENT	CONSUMP TION	SFOC. g/kwh	TEMP. Exh.	COLOR	OIL	TEMP. (°C)	STD.	DRY	WET	DRY	WET		
	HR./MIN		RPM	Kg-m	Kg.	PS	SEC.	g/cc	Kg/HR.	g/ps.h	°C	Sd	Kg/cm ²	°C	°C	DRY	WET	DRY	WET		
S	14:30H		2200	2.719	(3.69)	0.51 8.13 8.50	19.035 19.037 30.65	17.046 18.67	( )	563	1.8	-	2.2	98	34	86					
	(NOLOAD)		2350	(0.04)		0.09 0.10	5.31 5.435	5.353	( )	209	0.2	-	2.1	98							
			2300	(2.22)		5.11 5.34	18.154 18.197	13.177	( )	266	0.6	-	2.1	97							
	S=730mm		2250	(3.58)		8.06 8.42	19.258 19.279	19.57	( )	348	1.3	-	2.1	97							
			2200	(3.69)		8.13 8.50	18.607 18.607	18.600	( )	370	1.7	-	2.2	97							
			2100	(3.52)		7.39 7.73	17.627 17.704	17.694	( )	360	2.3	-	2.1	98							
			2000	(3.44)		6.88 7.20	16.653 16.891	16.667	( )	353	2.7	-	2.1	98							
			1900	(2.50)		6.65 6.96	15.341 15.359	15.320	( )	328	2.6	-	2.1	98							
			1800	(2.82)		8.88 7.19	16.746 16.734	16.740	( )	374	2.1	-	2.1	99							
			1600	(3.80)		6.09 6.36	16.750 16.759	16.740	( )	357 MAX	2.5	-	2.0	97							
			1400	(3.68)		5.45 5.49	14.875 14.879	14.887	( )	376 MAX	-	-	2.0	96							
			1200	(-)		(-)	(-)	(-)	( )	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	
			1000	(-)		(-)	(-)	(-)	( )	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	
S	(NOLOAD) RECHECK	(3.31)	2200	(3.69)		8.13 8.50	18.776 18.675	18.746	( )	366	1.8	-	2.1	98							
TORQUE = W X (114.100 W/3 X 0.716																					
T = W X 0.716																					
PS = W X N / 1000																					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- [1] Willard W.Pulkrabek. 2546. Engineering Fundamentals of the Internal Combustion Engine.
กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโคไชน่า
- [2] จอห์น บี. เฮย์วูด. 2544. เครื่องยนต์เผาไหม้ภายใน ทฤษฎีและการคำนวณ. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์
- [3] เวลลิงตัน แนนรี. 2542. เครื่องยนต์ดีเซลและระบบน้ำมันเชื้อเพลิง. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- [4] ประมต กุลประสูตร. 2538. เครื่องยนต์เล็ก(แก๊สโซลีน ดีเซล และแก๊สเหลว). พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: บริษัท ประชาชน จำกัด
- [5] เชื้อ ชูขำ, ธีระยุทธ สุวรรณประทีป. 2535. หลักการทำงานและเทคนิคการติดตั้งอุปกรณ์ติดตั้ง
ก๊าซรถยนต์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- [6] ชัยสวัสดิ์ เทียนวิบูลย์. 3539. เครื่องยนต์เล็ก. กรุงเทพฯ: ก.วิวรรณ
- [7] ขวัญชัย เหลืองอะหรั่ม, วุฒิชัย ภูระหงษ์, วันชัย จรุงเครือ. 2550. “การศึกษาสมรรถนะของ
เครื่องยนต์ดีเซลที่ใช้เชื้อเพลิงร่วมกับก๊าซLPG” ปรึญญาวิทยาสถาษาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต
วิศวกรรมเครื่องกล, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [8] ปรีชา การินทร์, จินดา เจริญพรพาณิชย์. 2549. “การศึกษาการใช้เชื้อเพลิงแก๊สผสมกับน้ำมัน
ดีเซลในเครื่องยนต์” สาขาวิศวกรรมเครื่องกล, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- [9] Mohamed Y.E. Selim (2003) Sensitivity of dual fuel engine combustion and knocking limits to
gaseous fuel combustion
- [10]Jin Kusaka and Takashi Okamoto (2000) Combustion and Exhaust Gas Emission
Characteristics of a Diesel Engine Dual fueled with Natural gas
- [11] หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ .